

Naša budućnost: lijepa, održiva, zajednička

eTwinning i novi europski Bauhaus

#eTwinning

Erasmus+

Obogaćujemo živote, širimo vidike.

Sport

Jean Monnet

Mladi

Više obrazovanje

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje

Obrazovanje odraslih

Školsko obrazovanje

Više informacija o Europskoj uniji dostupno je na internetu (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2022.

Print	ISBN 978-92-9484-858-1	doi:10.2797/658194	EC-07-22-150-HR-C
PDF	ISBN 978-92-9484-842-0	doi:10.2797/016	EC-07-22-150-HR-N
EPUB	ISBN 978-92-9488-020-8	doi:10.2797/613285	EC-07-22-150-HR-E

© Europska unija, 2022.

Ovu su publikaciju izradili Anne Gilleran, Assi Honkanen, Nikolaos Mouratoglu i Irene Pateraki iz Središnje službe za podršku eTwinningu, kojom upravlja European Schoolnet (EUN Partnership) na temelju ugovora s Europskom izvršnom agencijom za obrazovanje i kulturu, a financira se iz proračuna Europske unije. Iznesena mišljenja isključivo su mišljenja ugovaratelja i ne predstavljaju službeni stav javnog naručitelja.

Politiku ponovne uporabe dokumenata Europske komisije uređuje Odluka Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.). Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena.

Za svaku uporabu ili umnožavanje elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava. Europska unija ne posjeduje autorska prava u odnosu na bilo koju sliku koja ne sadržava indikator autorskih prava © Europska unija.

Autori fotografija

Fotografija na naslovnicu: © Pololia, Robert Kneschke – stock.adobe.com

Ostale fotografije: © Nataliaderibina, Bettapoggi, Syda Productions, Alphaspirit, Halfpoint, Yanadjan, Gorodenkoff, Davide Angelini, Insta_photos, GVS, Nabodin – stock.adobe.com

Grafički dizajn: Cecilia Brugnoli

Naša budućnost:
lijepa, održiva, zajednička
eTwinning i novi europski Bauhaus

Sadržaj

Predgovor 6

Uvod 8

Novi europski Bauhaus 12

- 2.1. Četiri glavne teme novog europskog Bauhausa**
- 2.2. Obrazovanje kao važan stup**
- 2.3. Sljedeći koraci: transformacija prostora za učenje i nagrada novog europskog Bauhausa za 2023. godinu**

Novi europski Bauhaus u eTwinningovim projektima 20

- 3.1. Misija #Istraživači prirode (eng. Mission #Explorers of Nature)**
- 3.2. ESBF – Zemlja ne bi trebala biti tava (eng. Earth should not be a frying pan)**
- 3.3. SMILE – Škola magije nadahnjuje iskustva učenja (eng. The School of Magic Inspiring Learning Experiences)**
- 3.4. Europska umjetnost 2.0 (eng. European Art 2.0)**
- 3.5. Budućotopija (eng. Futurtopia)**
- 3.6. Budi pametan – sudjeluj! (eng. Be Smart – Be Part!)**

Zaključak 80

Bibliografija 83

Prilog 84

Predgovor

6

*Mariya Gabriel
Povjerenica za inovacije, istraživanje, kulturu,
obrazovanje i mlade*

Novi europski Bauhaus pozivnica je za sanjanje, maštanje i eksperimentiranje. Riječ je o pokretu kojim se istražuje način na koji možemo izgraditi održivu i uključivu budućnost temeljenu na vrijednostima koje povezuju Europu. S obzirom na to da je 2022. ponovno počeo rat na europskom kontinentu, takav se pothvat čini važnijim nego ikada.

Ove godine knjiga o eTwinningu usmjerena je na inicijativu novi europski Bauhaus. Europska komisija pokrenula je tu inicijativu u rujnu 2021., a radi se o interdisciplinarnom pokretu koji povezuje građane, stručnjake, donositelje politika i ostale dionike. Riječ je o pozivu upućenom svima nama da se uključimo u dijalog i podijelimo svoje misli, kao i o pozivu na eksperimentiranje i djelovanje. Zajedno možemo izgraditi budućnost koja je održiva, uključiva i lijepa.

Djeci i mladima u našim društвима škole predstavljaju prostore za življenje i učenje. U njima provode većinu svojeg vremena i stječu znanje, razvijaju vještine i rastu kao demokratski građani. Stoga bi u našim školama održivost, kvaliteta iskustva i uključivost trebali biti u prvom planu.

U ovoj knjizi naći ćete šest izvanrednih projekata koji mogu nadahnuti učitelje i obrazovno osoblje da isprobaju nove razredne aktivnosti ili metode podučavanja kako bi to postalo opipljivo. Predstavljenim projektima pružaju se inovativni pristupi školama i obrazovanju te konkretne ideje za razredne aktivnosti, osobito za eTwinningove projekte. Te se aktivnosti mogu smatrati idejama spremnima za uporabu, ali i pozivnicom za osvrt na prakse podučavanja.

Svi su projekti razvijeni kao dio eTwinninga, odnosno platforme, zajednice i jedinstvenog okvira za razvoj i iskušavanje novih aktivnosti podučavanja te suradnju sa školama diljem Europe i državama koje u njemu sudjeluju. Od 2005. eTwinning nudi mrežnu platformu kojom se potiče dijeljenje znanja i najboljih praksi te zajednički razvoj projekata. U tom pogledu eTwinning ima ulogu u pokretu novi europski Bauhaus. Njime

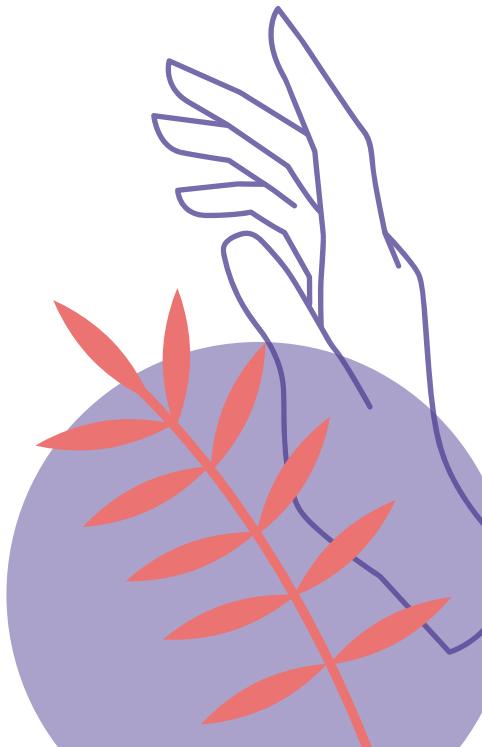
se učiteljima i školama pruža prilika da razviju svoje vještine, isprobaju nove aktivnosti podučavanja i ostvare prekograničnu suradnju s ostalim školama.

Želim zahvaliti svim eTwinnerima te osobito učiteljima i učenicima koji su bili uključeni u projekte predstavljene u ovoj knjizi. Oni su primjer kako možemo ponovno osmisliti svoje škole i pretvoriti te snove u stvarnost. Eksperimentiranjem metodama podučavanja, razrednim aktivnostima i angažmanom učenika te njihovim ponovnim osmišljavanjem možemo iskustvo učenja učiniti plodonosnijim i suvremenijim.

Nadam se da će se nadahnuti čitajući o tim izvanrednim projektima. To je dobra prilika za osrt na svoje prakse i postizanje izvrsnosti u podučavanju. eTwinning pruža savršeno okruženje za to jer se

možete povezati s ostalim učiteljima, stalno dijeliti znanje i iskustva, učiti jedni od drugih i razvijati nove, inovativne projekte sa svojim razredima.

Nadam se da ćete prihvati poziv, postati dio pokreta i stvoriti održiviju, uključivu i lijepu budućnost.

1

Uvod

Kontekst

Europska komisija pokrenula je inicijativu novi europski Bauhaus kao ekološki, gospodarski i kulturni projekt koji povezuje [europski zeleni plan](#) s prostorima u kojima živimo i našim iskustvima kako bi se pružila potpora transformaciji Europe nakon pandemije koronavirusa. U području obrazovanja Preporukom [Vijeća o pristupima kombiniranog učenja](#) za visokokvalitetno i uključivo osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje pokušava se postići dugoročnija digitalna spremnost kombiniranjem okruženja i alata za učenje. Njome se predlaže uporaba raznih okruženja za učenje kao što su javne knjižnice i prostori u zajednici kako bi se pružila potpora dobrobiti, autonomiji i personaliziranom učenju učenika. Osim toga, [prijedlogom Preporuke Vijeća o učenju za okolišnu održivost](#) predlaže se pružanje potpore edukatorima pri usvajanju metoda podučavanja kojima se poboljšavaju interdisciplinarni pristupi učenju o okolišnoj održivosti kako bi svи učenici mogli postati pokretači promjena i naučiti djelovati kako bi svijet postao održiviji. Obrazovanje svakako može imati važnu ulogu u tome jer učitelji mogu pomoći učenicima i nadahnuti ih da zamisle i zajedno izgrade održivu, lijepu i

uključivu budućnost. Proteklih je godina u okviru eTwinninga provedeno nekoliko projekata u kojima učenici:

- zamišljaju svoju školu iz snova i svoj grad/državu/svijet iz snova;
- poduzimaju mjere vezane za klimatske promjene i predlažu održiva rješenja;
- osjećaju se uključenima bez obzira na dob, spol ili društveno-ekonomsku pozadinu ili obrazovne izazove s kojima se suočavaju;
- uče o kulturnoj baštini Europe i crpe nadahnucu iz umjetnosti i kulture;
- rade u različitim mrežnim i fizičkim prostorima za učenje.

9

Tijekom pandemije pojedinci uključeni u eTwinning (eTwinneri) lako su se prilagodili na izvanredno podučavanje na daljinu te svojim učenicima osigurali visokokvalitetno i uključivo obrazovanje. Konkretnije, na temelju provedenih intervjua za studije slučaja u ovoj knjizi, mnogi su eTwinneri tvrdili da su, zahvaljujući sudjelovanju u eTwinningu, već bili upoznati s platformama, alatima i strategijama učenja u okviru

mrežnog podučavanja te su osjećali samopouzdanje u mrežnom radu i organizaciji mrežnih suradničkih aktivnosti za svoje učenike. Nadalje, već su se koristili različitim prostorima za učenje kao što su školsko igralište, muzeji i kulturni centri i – osobito kad nisu smjeli posjećivati fizička mjesta tijekom pandemije – mrežni prostori za učenje.

Kao i prethodnih godina, eTwinningova zajednica imala je priliku provoditi projekte i sudjelovati na različitim aktivnostima stručnog usavršavanja o temama poput kulturne baštine, uključivosti, klimatskih promjena, medijske pismenosti i dezinformacija. eTwinningova tema za 2022., odnosno novi europski Bauhaus, objedinila je cijelokupno znanje i iskustvo te pomogla učiteljima i učenicima da dodatno razmisle o svojim školama te ih ponovo osmislite u pogledu aspekata i elemenata koji čine njihovo okruženje za učenje lijepim, uključivim i održivim. Kako je Carlotta iz Scuole Secondarie di 1° grado „Materdona

Moro“ u Italiji ilustrirala svojim crtežom: „Moja škola iz snova koristi se alternativnim izvorima energije te je okružena drvećem. Učenici idu u školu biciklom. Radi se o veoma uključivoj školi bez predrasuda u kojoj svim učenicima može biti zabavno.“

Što nudi ova knjiga?

Cilj je ove knjige proučiti inicijativu novog europskog Bauhausa i njezine temeljne vrijednosti – održivost, estetiku i uključivost – kako se odražavaju u eTwinningovim projektima učitelja i učenika diljem Europe.

U prvom poglavlju otkrit ćete više o novom europskom Bauhausu i načinu na koji je ta inicijativa povezana s obrazovanjem i učenjem. U drugom poglavlju predstavljeno je šest studija slučaja u vezi s eTwinningovim projektima provedenima s učenicima različitih uzrasta. U okviru tih projekata istraženo je nekoliko područja novog europskog Bauhausa, kao što su održivost, dobrobit, estetika i uključivost, a osmišljene su i aktivnosti kojima se kod učenika razvija duboko razumijevanje različitih izazova i potiče kritičko razmišljanje i kreativnost, odnosno vještine koje će im biti potrebne kako bi postali pokretači promjena.

Što se tiče studija slučaja, od učitelja uključenih u projekte zahtijevalo se da ispune upitnik koji je sadržavao neka pitanja posebno namijenjena ravnateljima, učenicima i roditeljima uključenima u eTwinningove projekte. Nadalje, dva su učitelja po projektu sudjelovala u mrežnim intervjuiima u kojima su se postavljala dodatna pitanja u cilju stjecanja dubljeg uvida o radu na projektu. Nakon izrade studija slučaja, stručnjaci koji se bave temom pojedinog projekta pozvani su da pruže komentare o sadržaju i aktivnostima projekata, iznesu svoja gledišta te predlože dodatne resurse i materijale koji bi mogli biti korisni ostalim učiteljima.

U svakoj ćete studiji slučaja naučiti nešto o:

- projektnoj ideji i konceptu;
- obuhvaćenim temama te načinu na koji je projekt integriran u nastavni plan i program;

- aktivnostima osmišljenima i provedenima radi promicanja kompetencija učenika (digitalnih, suradničkih, komunikacijskih itd.);
- načinu na koji su eTwinningovi projekti povezani s novim europskim Bauhausom;
- načinu na koji učitelji i učenici opisuju svoje škole iz snova.

Ove su studije slučaja samo neki primjeri eTwinningovih projekata koji se bave prethodno spomenutim temama te se nadamo da će poslužiti kao resursi i nadahnuće za sve učitelje.

Ne zaboravimo da moramo **zajednički** djelovati kako bi naša **budućnost** bila **lijepa i održiva**.

Novi europski Bauhaus

2

Stručnjakinja: Vera Winthagen, Europska komisija

Vera Winthagen donositeljica je politika koja radi na dizajnu za politike u Europskoj komisiji, primjenjujući dizajnerske metode za pronašetak novih načina donošenja politika. Stručnjakinja je za industrijski dizajn s naglaskom na dizajn usmjerjen na čovjeka i sudioničke metode. Trenutačno radi na **novom europskom Bauhausu**, kreativnoj i transdisciplinarnoj inicijativi koja povezuje europski zeleni plan s prostorima u kojima živimo i našim iskustvima te kombinira održivost s uključivošću i ljepotom radi stvaranja novih rješenja za budućnost.

Cilj je novog europskog Bauhausa pretočiti ciljeve europskog zelenog plana u kulturne i opipljive mjere usmjerene na čovjeka radi poboljšanja dobrobiti i zdravlja građana i budućih generacija.

Ovom se inicijativom izražava ambicija Europske unije u pogledu stvaranja lijepih, održivih i uključivih okruženja, proizvoda i načina života diljem različitih sektora našeg društva i gospodarstva. Njezin je cilj pružiti svim građanima pristup robi s nižim razinama emisija ugljika koja se može reciklirati, a kojom se pruža potpora obnovi prirode i zaštiti bioraznolikosti.

Novi europski Bauhaus stoga predstavlja projekt nade usmjeren na budućnost, koji donosi kulturnu i kreativnu dimenziju europskom zelenom planu, razvijajući održive i uključive inovacije na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Kao i u vrijeme povijesnog Bauhausa – interdisciplinarnе umjetničke škole utemeljene 1919. godine, koja se pojavila u vrijeme duboke transformacije – na početku smo nove ere. Prvotni utemeljitelji osvrnuli su se na tu transformaciju u svojem radu i tražili optimistična rješenja puna nade za nove izazove. Bauhaus je ubrzo postao globalni kulturni pokret koji je okupljao umjetnike, dizajnere, arhitekte i obrtnike. Stari Bauhaus bio je nadahnuc za obnovu transdisciplinarnog pristupa, koji je itekako potreban za hvatanje ukoštač s izazovima našeg doba, pri čemu se ponovno suočavamo s dubokim transformacijama.

Kao prvi korak u ovom suradničkom projektu, Europska komisija obratila se civilnom društvu i dionicima u okviru faze zajedničkog osmišljavanja. Postavši predsjednicom, Ursula von der Leyen najavila je projekt u rujnu 2020., a Europska komisija objavila otvoreni poziv za pružanje doprinosa u pogledu osmišljavanja novog europskog Bauhausa i izazova s kojima bi se on trebao uhvatiti

ukoštač te ideja i iskustava u vezi s postojećim najboljim praksama kako bi se to moglo postići. Koncept novog europskog Bauhausa temelji se na različitim doprinosima zaprimljenima tijekom te faze. Inicijativa je prošle godine izazvala poprilično zanimanje, a u rujnu 2021. Europska komisija usvojila je [Komunikaciju](#) u kojoj su predstavljeni koncept i sljedeći koraci.

2.1. Četiri glavne teme novog europskog Bauhausa

14

Stvaranje pokreta podrazumijeva rad s ljudima i otkrivanje njihovih interesa, potreba i motiva. Komisija je pri analiziranju doprinosa iz faze zajedničkog osmišljavanja identificirala četiri teme kojima će se koristiti tijekom provedbe novog europskog Bauhausa.

Ponovno povezivanje s prirodom

CDoprinosi su ukazivali na veću razinu svijesti i povećanu spremnost ljudi da se uhvate ukoštač s klimatskim promjenama i smanje svoju izloženost onečišćenju. Ljudi smatraju da im je potrebno ponovno povezivanje s prirodom, među ostalim radi zdravlja i dobrobiti, a to je potkrijepljeno i istraživanjem: veće mogućnosti boravka na zelenim javnim površinama

odražavaju se u boljim zdravstvenim pokazateljima stanovništva te se smanjuju zdravstvene nejednakosti uzrokovane razlikama u dohotku. Prirodna rješenja u gradovima mogu pomoći s poplavama i drugim ekstremnim vremenskim prilikama te izgrađeni okoliš učiniti privlačnijim. Borba protiv klimatskih promjena više se ne smatra apstraktnom borbom, već sastavnim dijelom naših svakodnevnih života kojim se mogu poboljšati kvaliteta zraka, vode i tla te cjelokupni životni uvjeti. Potrebno je s perspektive usmjerene na čovjeka prijeći na perspektivu usmjerenu na život, pri čemu se iz prirode crpi nadahnuće i od nje uči. Doprinosima iz faze zajedničkog osmišljavanja naglašava se ključna uloga obrazovanja i kulture u promjeni

paradigme prema novim ponašanjima i vrijednostima.

Vraćanje osjećaja pripadnosti

Ispitanici su izrazili snažnu želju za izgradnjom mostova između ljudi. To zahtijeva poticanje međugeneracijske solidarnosti, razvoj povezanosti obrazovanja i umjetnosti na lokalnoj razini te poboljšanje zajedničkih prostora i mjesta za susret.

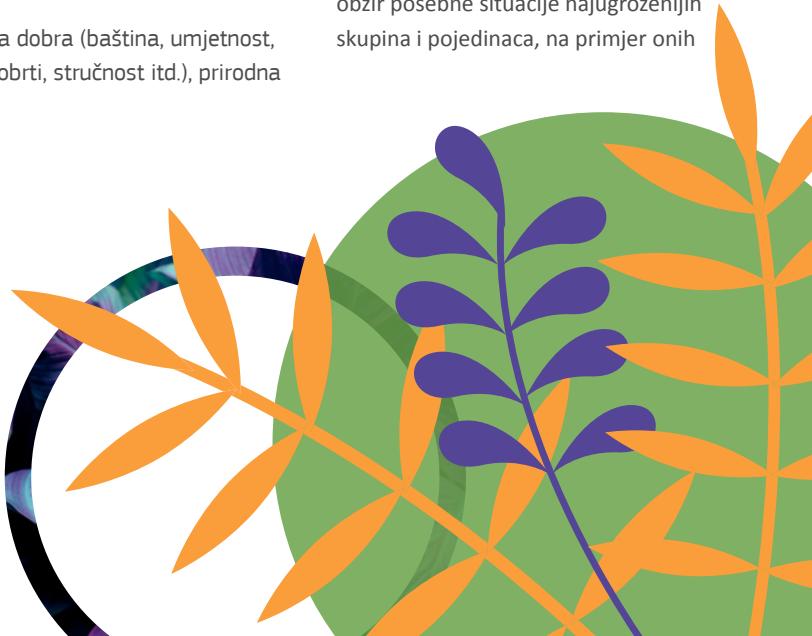
Gospodarstvo blizine, s konceptima kao što je „grad u kojem je sve dostupno unutar 15 minuta” u okviru kojeg se građanima osigurava pristup ključnim uslugama i sadržajima na pješačkoj udaljenosti, također je način za osnaživanje poveznica i poticanje zdrave, održive i aktivne mobilnosti.

Kulturna dobra (baština, umjetnost, lokalni obrti, stručnost itd.), prirodna

dobra (krajolici, prirodni resursi itd.) te društvena dobra (poduzeća socijalne ekonomije, lokalne organizacije i udruženja itd.) ono su što čini neko mjesto jedinstvenim. Kulturni život, umjetnička događanja i koncerti prilika su za povezivanje i društvenu interakciju, odnosno spona su koja stvara osjećaj pripadnosti.

Davanje prioriteta mjestima i ljudima kojima je to najpotrebnije

Ispitanici su u fazi zajedničkog osmišljavanja naglasili da novi europski Bauhaus mora biti uključiv. To se odnosi ne samo na ljude nego i na mesta na kojima žive. Lijepa i održiva rješenja moraju biti povoljna i pristupačna svima. Trebalo bi uzeti u obzir posebne situacije najugroženijih skupina i pojedinaca, na primjer onih

izloženih riziku od isključenosti ili siromaštva ili beskućnika.

Potreba za dugoročnim razmišljanjem o životnom ciklusu u industrijskom ekosustavu

Ispitanici u fazi zajedničkog osmišljavanja utvrdili su jasnu potrebu za dodatnom kružnošću radi rješavanja

pitanja neodržive uporabe resursa i otpada, uključujući moguću uporabu zastarjelih zgrada ili infrastrukture. Na primjer, ponovna uporaba, obnova, produljenje životnog vijeka i prenamjena postojećih zgrada trebali bi imati prednost pred izgradnjom novih kad god je to izvedivo. Kružni, održivi dizajn i arhitektura trebali bi postati novo normalno.

2.2. Obrazovanje kao važan stup

16

Kakve to onda veze ima s obrazovanjem? Osim činjenice da je „stari“ Bauhaus bio škola, obrazovanje je bila kritična, središnja tema u fazi zajedničkog osmišljavanja. Ispitanici su naglasili da je obrazovanje osnova bilo kakve promjene i da moramo djecu od malih nogu usmjeravati da žive održivije i pravednije. S pomoću obrazovanja i znanja možemo okupiti ljudе različitih generacija na temelju zajedničkih vrijednosti, učenja kroz rad i povezivanja različitih iskustava. Ispitanici su naglasili i nove vještine koje su potrebne za tu novu stvarnost. Na primjer, mogli bismo poticati arhitekte i građevinske radnike da više rade s digitalnim alatima, što bi moglo pridonijeti izbjegavanju materijalnih gubitaka, a održivost

i razmišljanje o životnom ciklusu mogli bi postati temeljni predmeti u osposobljavanju i praksi.

Nadalje, manje formalni načini učenja okupljaju nove grupe ljudi, pomažu u stvaranju empatije i pospiešuju dijeljenje znanja i međusobno razumijevanje složenih tema u lokalnim okruženjima. To su ključne sastavnice za hvatanje ukoštač sa sustavnim problemima poput održivosti kako bi se stvorio zajednički pokret na lokalnoj razini za rad na lijepom, održivom i uključivom načinu života. Stoga je opći cilj potaknuti transformaciju načina na koji mislimo, djelujemo i radimo kako bismo se suočili s izazovima održivosti i digitalizacije u našim društвima.

IRezultati faze zajedničkog osmišljavanja dobro su se uklopili u širu viziju Europske komisije koja je vidljiva u [Europskom prostoru obrazovanja](#). Komisija je planirala pridonijeti tranziciji europskih obrazovnih sustava prema zelenoj i digitalnoj budućnosti, naglašavajući da bi ta tranzicija trebala biti uključiva. Prioriteti europskog programa za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport Erasmus+ (npr. uključivost i raznolikost te okoliš i borba protiv klimatskih promjena) građevni su elementi te tranzicije. Dopiranjem do ispitanika koji imaju manje prilika i pružanjem potpore organizacijama

koje aktivno rade na prevladavanju prepreka za uključivost, programom Erasmus+ pruža se okvir za djelovanje. Njime se podržava i uporaba inovativnih zelenih praksi kako bi učenici, osoblje i osobe koje rade s mlađima postali pravi pokretači promjena (npr. štednja resursa, smanjenje potrošnje energije, otpada i ugljičnog otiska te odabir održivih opcija u vezi s hranom i prijevozom). Osiguravanje da ta tranzicija i te mjere budu usmjerene prema našem budućem životnom okruženju dio je jedinstvenog pristupa novog europskog Bauhausa.

2.3. Sljedeći koraci: transformacija prostora za učenje i nagrada novog europskog Bauhausa za 2023.

Novi europski Bauhaus pokret je s više tema i područja. Međutim, mjesto na kojima se ljudi okupljaju radi učenja – od učionica do ulica i od igrališta do knjižnica – ključne su žarišne točke razvoja. Ona potrebne transformacije čine vidljivima i pokazuju da su one moguće. Zbog toga je početkom 2022. Europska komisija s koalicijom „Obrazovanje za klimu“ (eng. Education for Climate Coalition) u okviru novog europskog Bauhausa pokrenula poziv za iskazivanje interesa za transformaciju prostora za učenje kako bi se posebno obuhvatilo područje obrazovanja. Pozivom se teži pronaći tekuće ili nove transformativne projekte koji odražavaju vrijednosti novog europskog Bauhausa na području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i znanja, a koji za cilj imaju postizanje neke vrste transformacije, bilo u fizičkom prostoru obrazovanja i znanja, bilo u načinima učenja, bilo u odnosima škola s lokalnim zajednicama.

Sudionici u ovom pozivu mogu se povezati s mrežom projektnih promotora i potencijalnih partnera koji slično razmišljaju te dobiti pozivnice na sastanke i događaje koji se organiziraju radi pružanja potpore njihovim naporima omogućivanjem razmjene relevantnih praksi i iskustava. Mogu i povećati vidljivost svojih projekata s pomoću komunikacijskih kanala novog europskog Bauhausa. Cilj je poziva izgraditi veliku suradničku mrežu prikupljanjem najboljih rješenja, dokaza u prilog konceptima i dobrih praksi za sva buduća okruženja za učenje. On stoga može postati katalizator lijepih, održivih i uključivih načina (cjeloživotnog) učenja u učionici i izvan nje. Pozivom se sudionici pripremaju na kandidiranje svojih projekata za nagradu novog europskog Bauhausa za 2023. usmjerenu na obrazovanje.

Naša budućnost: lijepa, održiva, zajednička

**Novi europski Bauhaus u
eTwinningovim projektima**

e
T

U ovom ćemo poglavlju predstaviti šest eTwinningovih projekata provedenih diljem Europe, a i šire. Ti su projekti odabrani na temelju tema i inovativnih značajki kako bi se nadahnuli drugi učitelji. Osim opisivanja glavnih elemenata eTwinningovih projekata, učitelji koji su partneri u projektu intervjuirani su o njihovu iskustvu s eTwinningom,

dok se od stručnjaka tražio komentar o određenim aspektima projekata. Intervjuirana su dva učitelja po projektu, pri čemu se pokušala osigurati zastupljenost različitih država, dok su učenici i ostali partneri pridonijeli odgovorima na pisana pitanja. Cjeloviti popis partnera uključenih u svaki projekt nalazi se u prilogu.

3.1. Misija #Istraživači prirode (eng. Mission #Explorers of Nature)

21

Uključene države: Grčka, Island, Italija i Latvija

Uzrast učenika: Od 3 do 6 godina

Imena, škole i države intervjuiranih učiteljica: Steinunn Sigurgeirsdóttir, Leikskólinn Álfheiði, Kópavogur, Island
Kristina Bernane, Priekuļu pirmsskolas izglītības iestāde „Mežmalīņa”, Priekuļi, Latvija

O projektu

Projekt se temeljio na ideji traženja i transformiranja skrivenih blaga u okruženju škole. Kako su to opisali partneri u projektu: „Priroda je blago koje treba otkriti i sačuvati, a ideja podučavanja prirodoslovnih predmeta s pomoću izvanučioničkih obrazovnih praksi može biti veoma korisna.“

Konkretnije, učenici su razumjeli duh mesta koje im je poznato (Školski vrt, more, šuma, plaža itd.) te izgradili svoj identitet na temelju prirodnih elemenata (poglavito voda i tlo). Autentična iskustva djece rekonstruirana su i reorganizirana. To je dovelo do stvarnog učenja u prirodnom i uključivom kontekstu jer su učenici mogli pružati prijedloge, eksperimentirati, unositi promjene, zainteresirati se, donositi odluke i naučiti kako procijeniti rizik razumijevanjem temeljnih ograničenja i pronaalaženjem prilika.

i u blizini škole. Konkretnije, učenici su prikupljali prirodne materijale, otkrivali životinje koje žive u okolišu oko škole i zajedno napravili stvari poput vrta i umjetničkih djela. Projektom se učenike potaknulo da budu znatiželjni, zaigrani i otvoreni prema onome što ih priroda može naučiti. Projekt je obuhvatio različite aktivnosti povezane s ciljevima održivog razvoja, uključujući:

- cilj br. 3 – dobro zdravlje i dobrobit;
- cilj br. 14 – život pod vodom;
- cilj br. 15 – zaštita života na kopnu.

Obrađene teme i integracija u nastavni plan i program

Svijetu koji se stalno mijenja potrebni su građani koji su pažljivi, reaktivni i inovativni u pogledu transverzalnih i zajedničkih ciljeva [Programa održivog razvoja do 2030](#). Projektne aktivnosti omoguće su učenicima da prouče prirodu i životinje u svojoj blizini, kao

Islandske i latvijske učitelje pridružili su se ovom projektu jer su teme bile u skladu s ciljevima i vrijednostima njihovih škola. Ustvrdili su da su „briga, tolerancija i poštovanje važni elementi prilikom istraživanja prirode“. Što se tiče integracije u nastavni plan i program, Kristina je navela da se projekt veoma dobro uklopio u latvijski nastavni plan i program te je bio usmjeren na digitalne vještine učenika, učenje o tome kako učiti, kritičko razmišljanje, rješavanje problema i komunikaciju uz korištenje materijala na materinskom jeziku djece. Osim toga, djeca su poboljšala i svoje društvene i građanske kompetencije izražavanjem mišljenja, na primjer, o tome kako unaprijediti okoliš i kako ga očuvati.

Projektne aktivnosti i suradnja

Učitelji su zajedno organizirali glavne aktivnosti, a onda je svatko od njih odlučio kako ih provesti sa svojim učenicima. Na početku su uključivali učenike u **projektne aktivnosti** radi povećanja njihova interesa i znanja. Na primjer, učenici iz svake partnerske škole dizajnirali su logotipe, a onda glasali za onaj koji najbolje predstavlja projekt. Na kraju su dva dobila jednak broj glasova pa su ih učitelji objedinili u jedan logotip. Učenicima je time predstavljena tema

demokracije. Kasnije su učenicima bila postavljana formativna pitanja radi oblikovanja procesa učenja kao što su „Koji je sljedeći korak?“ i „Što vi mislite?“.

Učenicima je predstavljen koncept „istraživanja“, što im je omogućilo da izbruse svoje vještine zapažanja, istraže površine, traže i prikupe zanimljive predmete, nešto otkriju i postavljaju pitanja. Rezultati te aktivnosti dokumentirani su u prezentacijama na Padletu, Geniallyju i Preziju. Slušali su i [pjesme](#), igrali [igre memorije](#), sudjelovali u [natjecanjima](#), provodili eksperimente s reznicama i klijanjem te se upoznali s [proširenom stvarnošću koristeći se QuiverVisionom](#). Nadalje, nakon

23

grupnog razgovora o snovima, učenici su prošetali prirodom i tražili materijale, iskoristivši ih za izradu hvatača snova, koje su poklonili roditeljima za Božić.

Tijekom projekta učenici su čitali knjigu o važnosti vode te naučili više o onečišćenju. Uz pomoć učitelja odradili su aktivnost u okviru koje su čistili različite spremnike prljave vode. U okviru druge aktivnosti učenici su mogli naučiti više o pčelama, napraviti košnice i stvoriti im stanište. Istraživali su i leptire s pomoću aplikacije [ButterflyCount](#), izrađivali leptire koristeći se vježtinama STEAM-a i proučavali morske životinje kao što je *Monachus monachus*. Na kraju projekta izradili su skice kojima su prikazali kako bi trebao izgledati njihov predškolski kutak u vrtu, predloživši

stazu za bosonogo hodanje i plastenik. U okviru još jedne aktivnosti tijekom zatvaranja zbog pandemije koronavirusa od učenika se tražilo da istraže prirodu i snime neke fotografije, koje su objedinjene radi izrade *kolaža*.

Djeca su sudjelovala i u kreativnim i živopisnim aktivnostima kao što su oslikavanje i ukrašavanje zidova školskog igrališta i tegli. Predstavljeni su im i ciljevi održivog razvoja s pomoću [animacije projekta ThinkNature](#), u kojoj je objašnjeno što su *prirodna rješenja* te kako ih se projektom i platformom namjerava iskoristiti kao instrumente za rješavanje tekućih *izazova i opasnosti u vezi s klimatskim promjenama*. Konačno, učenici su učili o zdravim navikama, uključujući konzumaciju voća, igranje na otvorenom i vožnju bicikla u svakodnevnom životu.

Neki su učenici učiteljima opisali svoje omiljene aktivnosti i trenutke za pamćenje.

*Nacrtala sam sliku
koja je odabrana za
logotip projekta.*

Ísey, Island

*Uživala sam na zabavi
s hot-dogovima.*

Vigdís, Island

Općenito, suradnja između predškolske djece može biti teška jer većina djece tog uzrasta ne poznaje strani jezik u govoru ili pismu i ne može biti dio TwinSpacea. Kako su opisale Steinunn i Kristina, učitelji su posrednici i „prevoditelji“ jer mogu pomoći učenicima s razumijevanjem i sudjelovanjem u projektu. Učenici su napravili proizvode koji su bili povezani s proizvodima njihovih partnera. Na primjer, učenici jednog razredna napisali su dio priče koju su nastavili učenici drugog razreda ili je

jedan razred djelomično osmislio neki lik, a dovršio ga drugi razred. Mrežni sastanci obično su bili zgodan način da se učenici upoznaju i surađuju uz pomoć i potporu svojih učiteljica. U tom su pogledu Steinunn i Kristina navele: „Djeca su također učila jedna o drugima u okviru mrežnih sastanaka i suradnje radi ostvarivanja zajedničkog cilja. To je velika pouka za petogodišnjake, koji su tijekom ovog projekta prvi put sudjelovali u pravoj međunarodnoj suradnji.“

Poveznica s godišnjom temom

25

eTwinningova tema za 2022. usmjerena je na estetiku, održivost i zajedništvo. Ovim projektom naglašena je važnost izvanučioničkog i okolišnog obrazovanja, osobito omogućivanjem mladim učenicima predškolskog uzrasta da zajedno otkriju svoje okruženje. Talijanske partnerice Claudia Murelli, Valeria Giacomelli, Silvia Gisondaa i Anna Monopoli rekле su: „Iskustveno i estetsko istraživanje proizašlo iz otkrivanja prirodnih materijala kao dostupnog i djeljivog blaga stimuliralo je stvaranje veoma jednostavnih privremenih umjetničkih instalacija i ekspresivnih aktivnosti nadahnutih prirodom te umjetnicima i dizajnerima koji su zauzvrat nadahnuti prirodom.“

Osim toga, intervjuirane učiteljice osvrnule su se na novi europski Bauhaus, kao i ono što on predstavlja njima i njihovim učenicima. Steinunn je rekla: „Priroda je velik dio naše budućnosti. Naš projekt uči djecu da budu svjesna svoje okoline te da vide ljepotu kako u prirodi tako i jedni u drugima. Održivost nam pokazuje kako možemo surađivati s prirodom, a to je važna pouka za petogodišnjake.“

Nadalje, projektni partneri u predškoli u Operi (Italija) osvrnuli su se na poveznicu između projekta i novog europskog Bauhausa navodeći: „Rješenja pronađena tijekom provedbe aktivnosti u vezi s prirodnim rješenjima za ponovno uvođenje leptira i pčela u naš školski vrt način su obnove ekosustava s pomoću jednostavnih, prirodnih rješenja i ekološki prihvatljivih praksi kojima se podiže svijest djece o okolišu.“ Nadalje, Kristina je objasnila da priroda i održivost nisu bile jedine glavne teme projekta nego je i umjetnost bila ključno područje. To je bilo vidljivo u aktivnostima u okviru kojih su učenici izrađivali različita umjetnička djela, kao i u aktivnostima u okviru kojih su ukrašavali zidove svoje škole jer su „time uljepšali svoj školski okoliš“.

U tom su se kontekstu učitelji i učenici osvrnuli na to kako bi izgledala njihova škola i prostor za učenje iz snova. Konkretnije, obje su se intervjuirane učiteljice usuglasile da bi njihova škola iz snova bila okružena prirodom. Kristina je dodala: „Moj prostor za učenje iz snova prekrasno je, zeleno i sunčano mjesto na kojemu se svatko osjeća sigurno i sretno te na kojemu svatko može rasti kako treba.“ Steinunn je rekla: „Bilo bi mnogo prostora za dječju igru, a cjelokupno osoblje činili bi ovlašteni učitelji.“ Učenici su učiteljima opisali svoje škole iz snova i podijelili sljedeće ideje:

Imamo igračke, djecu i učitelje. Djeca i učitelji sami su izgradili školu.
Rakel, Island

Prekrasni crteži na zidovima, škola bi imala bazen u kojemu bi djeca trenirala plivanje. Razredi bi se sastojali od šest djevojaka i 10 dječaka. Vani bi se nalazio zabavni park.
Rasa, Latvija

Unutra je mjesec, načinimo ga i objesimo. Imamo i zvijezde.
Saga, Island

Škola će biti obojena u dugine boje. Sva su djeca veoma prijateljski raspoložena i pomažu jedna drugima, a učitelji rado pomažu. Kraj.
Elizabete, Latvija

*Pokraj škole nalazila
bi se dva božićna
drvca koja bismo
kitili za Božić. Svi u
školi imali bi vremena
za igru i sklapanje
prijateljstava s
razrednim kolegama.*
Alise, Latvija

*Bit će to kuća s
velikim prozorima, a
krov će biti klobuk. I
moći ćemo se igrati i
trčati na krovu.*
Elīna, Latvija

Naposljeku su talijanske partnerice Monaca Rosa Maria, Caldini Natalina, Branca Loredanda, Milana Antonella, Calvo Antonina i Sarta Emanuela opisale svoju školu iz snova kao mjesto na kojem „učitelji i djeca zajedno mogu osmislit prostor za fizičku, odnosnu i psihološku dobrobit pažljivim stvaranjem okruženja za učenje koja su što otvorenija i inovativnija. Škola stoga postaje trajan i dinamičan istraživački laboratorij.“

Stručno mišljenje o projektu

Stručnjakinja: Kristina Madsen,
Ekoškole

Kristina Madsen međunarodna je obrazovna koordinatorica za program Ekoškole (eng. Eco-Schools) pri Zakladi za okolišno obrazovanje (eng. Foundation for Environmental Education) iz Kopenhagena u Danskoj. Program Ekoškole, koji je Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO) prepoznala kao vodeći program na svijetu u području obrazovanja za održivi razvoj, obrazovni je model kojim se učenicima daje glavna uloga u procesu promjene prema održivosti koji ih povezuje sa stvarnim problemima u njihovim zajednicama.

Zašto je tema ovoga projekta relevantna danas?

Nije tajna da je hitno potrebno zaštiti globalnu bioraznolikost i poduzeti klimatske mjere te da je

za to potreban predani napor svih nas. Međutim, nije izgledno da će se taj napor uložiti bez temeljnih vrijednosti brige i poštovanja prema drugim ljudima, životinjama i kukcima, odnosno cijelom složenom ekosustavu. Ovaj projekt sjajan je primjer kako se izvanučioničkim učenjem djeca od rane dobi mogu povezati s prirodom. Zbog pozitivnih izvanučioničkih iskustava uspjela su razviti svoju znatiželju, suradničke vještine i razumijevanje prirode koja ih okružuje. Ta rana iskustva mogu pridonijeti izgradnji temelja brige i osnažiti djecu dok odraštaju kako bi igrala ulogu u očuvanju bioraznolikosti oko svojih domova i u svojoj zajednici.

Prema Vašem mišljenju, koje vrste dobrih praksi i primjera pruža ovaj projekt za podučavanje te teme?
U ovom su mi projektu pozornost privukli dobri pedagoški primjeri načina na koji su se učitelji u prikladno vrijeme povukli kako bi se djeca mogla osvrnuti na aktivnosti, slobodno se izraziti i smisliti svoje ideje o tome kako zaštитiti okoliš. Učitelji su razumjeli važnost okolišnih projekata, ali i prilika za učenje koje su se usput pojatile. Drugim riječima, glavni cilj ovakvih projekata trebao bi biti ne samo izgradnja najljepšeg i najnaprednjeg hotela za kukce nego i iskorištavanje te aktivnosti

za razgovor o važnosti oprasivača, prepoznavanje truda djece i pružanje potpore djeci kako bi prepoznala da rade nešto pozitivno.

Prema Vašem mišljenju, koje su važne sastavnice ovog projekta?

Kako je jedna učiteljica spomenula, pandemija koronavirusa prisilila je mnoge među nama da se upoznamo s alatima za mrežne sastanke i mrežno učenje. Unatoč zahtjevnom procesu učenja međunarodna suradnja postala je pristupačnija, a u ovom su me slučaju oduševile učiteljice iz četiriju država, koje su uspjele olakšati povezivanje i suradnju među malom djecom koja ne govore isti jezik. Sudjelovanje roditelja još je jedan važan dio ovog projekta. Veoma je pozitivno da su roditelji dobili obavijesti i povratne informacije o aktivnostima djece. Nadam se da se time stvorio i prostor da roditelji daju svoj doprinos i prijedloge, kao i da se neke dobre prakse nastave kod kuće.

Koje biste resurse ili relevantne materijale preporučili za podučavanje o ovoj temi?

Na našoj mrežnoj platformi za učenje Akademija Zakklaže za okolišno obrazovanje (eng. Foundation for Environmental Education Academy) učitelji mogu pristupiti nizu besplatnih tečajeva o temama

poput bioraznolikosti, izvanučioničkog obrazovanja, okolišne pismenosti i ciljeva održivog razvoja. Pregled različitih tečajeva i rasporeda njihove dostupnosti moguće je pronaći na [mrežnoj stranici Zaklade za okolišno obrazovanje](#). Učenjem o šumama (eng. Learning About Forests), sestrinskim programom

Ekoškole, promiču se izvanučioničko učenje i praktična iskustva kako bi učenici stekli dublje i neposrednije razumijevanje prirodnog svijeta. Učitelji mogu pristupiti besplatnoj publikaciji na [mrežnoj stranici Učenja o šumama](#) kako bi pronašli konkretnе ideje o načinu na koji se priroda može rabiti kao učionica.

30

3.2. ESBF – Zemlja ne bi trebala biti tava (eng. Earth should not be a frying pan)

Uključene države: Grčka i Italija

Uzrast učenika: Od 10 do 12 godina

Imena, škole i države intervjuiranih učiteljica: Angeliki Kougourouki, Prva eksperimentalna osnovna škola, Alexandroupolis, Grčka
Marina Screpanti, Scuola primaria Viale Abruzzo dell'Istituto Comprensivo 3 Chieti, Italija

O projektu

Agona Apell je rekla: „Globalno zatopljenje neće završiti tako da će Zemlja naći hlad ispod drveća, već ispod naših spojenih ruku.“ Glavni su ciljevi projekta poticanje djece da izraze zabrinutost o globalnom zatopljenju i klimatskim promjenama, shvate važnost suradnje s ciljem postizanja zajedničkih ciljeva, podignu glas radi promicanja mjera za podizanje svjesnosti u vezi s održivošću i ekološki prihvatljivim životnim stilom te razviju strast za volontiranjem i aktivnim građanstvom.

Projektom se žele promicati ciljevi održivog razvoja sudjelovanjem u mjerama i kampanjama te uporabom obrazovanja 21. stoljeća, koje uključuje istraživački usmjereni učenje, kritičko razmišljanje, rješavanje problema i aktivno građanstvo razvojem kreativnosti i maštovitih umova učenika s pomoću poboljšanja njihovih kognitivnih vještina.

Obradene teme i integracija u nastavni plan i program

Projekt je nastao na temelju prijedloga talijanskih i grčkih učenika koji su surađivali dvije godine. Tijekom evaluacije završenog eTwinningova

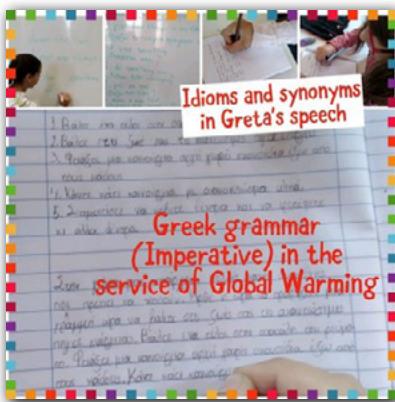
projekta predložili su rad na temi povezanoj s okolišem. U tom je razdoblju Greta Thunberg iskazivala svoju zabrinutost zbog klimatskih promjena te su je učenici slijedili na različitim platformama. Greta je svojim djelovanjem nadahnula učenike i učitelje da slijede njezin primjer. Obje učiteljice koje su pokrenule projekt, Marina i Angeliki, potaknule su svoje učenike da se uključe jer smatraju da je njihova uloga „podržati razvoj učenika kao građana koji su svjesni svoje uloge, a ne samo ljudi koji su sposobni kritizirati ono što nije ispravno“. U tom pogledu glavna temeljna područja obuhvaćena ovim projektom uključuju globalno zatopljenje i klimatske promjene te konkretnije teme poput otpada, svjetlosne energije, vode, plastike, papira i brige za okoliš. Projekt je uključivao i transverzalnije teme poput e-sigurnosti, internetskog bontona i autorskih prava.

U okviru projekta provedeno je nekoliko aktivnosti povezanih s tim temama. Na primjer, učenici su se usredotočili na grčku i talijansku gramatiku proučavanjem rečenica te su izvodili vježbe temeljene na Gretinim govorima (npr. idiomi, sinonimi i uporaba imperativa). Dodatnim aktivnostima obrađeni su matematički problemi u vezi s

okolišem, IKT, umjetnost, znanstveni pokusi i pismenost. Tema okolišnog i građanskog obrazovanja, koja je bila obuhvaćena svim disciplinama i aktivnostima, bila je, ustvari, misao vodilja cijele godine. Neki primjeri tih aktivnosti predstavljeni su u dalnjem tekstu.

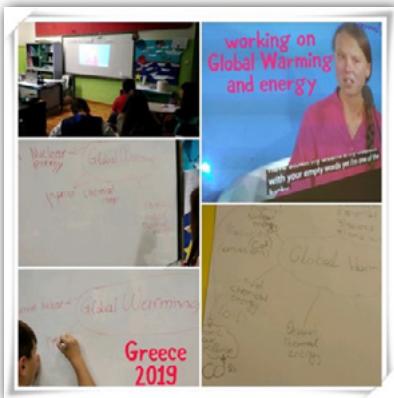
Pismenost

Danas smo učili talijansku gramatiku s Gretom. Poslušali smo njezin govor na konferenciji (s talijanskim titlovima) pa smo analizirali riječi AKTIVIST, AKTIVAN, NEAKTIVAN, AKTIVNOST i AKTIVNO. Tih pet riječi udahnulo je život u raspravu o dvjema riječima iz gledišta gramatike. AKTIVIST je imenica. AKTIVNOST je također imenica, dok su AKTIVAN i NEAKTIVAN pridjevi, a AKTIVNO je prilog. Smislili smo nekoliko primjera na talijanskom. Onda su učenici napisali pet imenica, četiri pridjeva i četiri priloga o Greti i njezinu govoru, nakon čega su napisali autobiografski tekst koristeći se odabranim riječima.

Matematika

Tijekom pandemije koronavirusa grčki su učenici vježbali matematiku u okviru projektnih aktivnosti. Tijekom jedne vježbe morali su pozorno pregledati dijagram s postocima otpada u nekim europskim državama i napisati komentare o tome. Kako bi vježbali dijagrame, neki od njih načinili su Google obrazac koji su prenijeli na mrežnu digitalnu platformu grčkog Ministarstva obrazovanja i vjerskih pitanja te su pričekali da ga ispune razredne kolege. Pripremili su dijagrame koristeći se podacima prikupljenima na temelju njihovih odgovora.

Gretin govor i primjer naših partnera dali su nam priliku da učimo grčku gramatiku na drugačiji način. Poslušali smo njezin govor na konferenciji te nas je zadržala fraza koju je upotrijebila za podizanje svijesti o klimatskim promjenama. Rekla je da je sada vrijeme da „podvučemo crt“. Analiziranjem njezinih riječi i njihova stvarnog značenja učenici su pokušali pronaći sinonime i na drugi način izraziti što znači „podvući crt“. Na primjer, zaustaviti nešto, uvesti novitete u život, učiniti nešto novo, stati [nečemu] na kraj ili krenuti ispočetka. Učenici su onda rabili imperativ, koji se obrađivao na satu, kako bi oblikovali rečenice na grčkom jeziku.

Znanost

34

Jedno od poglavlja školskog udžbenika obrađuje energiju. Gretin govor smatrao se autentičnom početnom točkom za proučavanje dobrih i loših aspekata energije jer se u svojem govoru na konferenciji dotaknula toksičnog zraka, onečišćenja i ispuštanja CO₂. Učenici su razmjenjivali ideje o nekoliko aspekata energije i njihovu utjecaju na globalno zatopljenje. Na primjer, istraživali su koliko je nuklearna energija odgovorna za ispuštanje CO₂ i kako kemijska energija može utjecati na ekosustav. Kako je navela Angeliki: „Učenike je iznenadilo da smo počeli proučavati aspekte energije na drugačiji način.“ Jedan je učenik naglasio: „Ovo je „integrirano učenje sadržaja i jezika“ (eng. CLIL)! Mislio

sam da tako možemo učiti samo u slučaju zemljopisnih činjenica koje nam prenosi učiteljica engleskog!“

Projektne aktivnosti i suradnja

Niz aktivnosti osmišljen je na temelju ideja učenika. U dalnjem tekstu neki su primjeri aktivnosti koje su pridonijele konačnim proizvodima. Međunarodne skupine osmisile su pet originalnih proizvoda koje su izradili učenici koristeći se alatima IKT-a. Učenici su odabrali proizvode koje žele izraditi i mrežne alate s kojima bi se koristili. Predložili su i ideje svojim partnerima te onda ocjenjivali najbolje na forumima. Obje su učiteljice pripremile vođene upute o načinu uporabe tih alata na materinskom jeziku učenika tijekom pandemije koronavirusa. Kako su navele: „Htjele

smo maksimalno iskoristiti alate za Web 2.0, pa smo potaknule učenike da se koriste tim alatima u mnogim drugim dijelovima nastavnog plana i programa.” Učenici su u pet tematskih skupina osmislili ideje i prijedloge povezane sa svojom temom: otpadom, plastikom i papirom, svjetlosnom energijom, vodom i brigom za okoliš.

Još jedna aktivnost koja je učenicima pomogla da podignu svijest o brizi za okoliš bila je priprema triju TV emisija. Učitelji su htjeli da njihovi učenici budu svjesni problema s kojima se suočava planet i da shvate da čak i najmlađi učenici mogu dati svoj obol mijenjanju svijeta, prvo promjenom svojeg ponašanja, a onda podizanjem svojeg glasa i pozivanjem drugih ljudi da slijede njihov primjer. Učenici su svaka tri mjeseca pripremili jednu od ukupno triju TV emisija na engleskom jeziku u formatu stvarnih informativnih

programa koristeći se zelenom pozadinom. Prikazivali su intervjuve te predstavljali aktivnosti, ideje i prijedloge. Otvorili su i mrežni suradnički resurs (*wiki* stranicu) kako bi mogli istraživati teme i širiti svoje znanje. Važan element u svemu tome bilo je to što su učenici i učitelji tijekom zatvaranja škola surađivali od kuće kako bi pripremili drugu i treću TV emisiju.

Druga zanimljiva aktivnost bila je povezivanje eTwinningova projekta s **Projektom borbe protiv klimatskih promjena (eng. Climate action project)**. Učenici iz Grčke i Italije istražili su uzroke klimatskih promjena s pomoću rasprava i razmjena ideja u svojim učionicama te su podijelili svoja mišljenja. Onda su talijanski učenici gledali videozapis i slušali mišljenja grčkih učenika o učincima klimatskih promjena.

Dodatne aktivnosti koje su predložili i proveli učenici tijekom projekta obuhvaćale su prosvjed sjedenjem, kako ga je promovirala Greta Thunberg, kako bi podigli svijest svih razreda o problemima planeta. Organizirana je parada kako bi se proširio utjecaj izvan škole na lokalnu zajednicu. U Italiji su učenici uvjerili brojne učitelje i razrede da sudjeluju u prosvjedu i paradi iako nisu sudjelovali u projektu. U Grčkoj su učenici

Letters to Greek partners (ESBF-eTwinning project)

Letters written during Covid 19 lock down

GM
Hello, I'm Giada, I'm very happy to have worked with you. I really liked the connection to get to know us. I'd like to meet you.
Kiss, kiss

CC
Hi my name is Clarissa, I am very happy with the work we are doing together, and I want this project to never end.
Kiss

AP
Hi Sotiris my name is Amanda, your partner. I'm happy for the work done together. The final work is beautiful.
Bye Sotiris

ES
Dear Teo Z,
I have had a lot of fun doing the project with you and your class.
I hope that you and your family are fine.

MP
Hello Greeks,
My name is Marta.
I'm happy to work with you, we work very well.
I am in the "waste" group.
Good day,

MB
Hello my name's Matteo and i am happy to have worked with you.
I hope to meet you.
Happy holiday.
Bye BYE

Irianna GR
Hello Italian! I'm very happy that I worked with you and I hope to meet you again!!!

George
Hello! My name is George and I am very happy that I collaborate with you and I hope to meet you again!

Ioanna.gr
Hi Ioanna.gr I am so happy that I worked with you! You are all so smart! The project with you was wonderful! See you soon!!!

Maximos.gr
Hello! I'm so happy that we worked with you and I hope that all the projects we will do and the ones you will do will be as good as this one.

Kyriaki.gr
Dear Italian, I am very happy that worked with you! You are very polite and intelligent. I hope to meet you one day! Thank you very much for the letter! Take care.

Irene.gr
I wish you happy summer... I will remember you... I am very happy that I worked with you and I hope to meet you again! Don't forget to be safe.

Zoe GR
Hello Italian... I am so pleased that I worked with you. I wish you to have a happy summer! With love, Greeks!

Zigeridis.gr
Hello Italian students! I am very happy that I collaborated with you! I wish you happy summer and I hope to meet in the feature.

Konstantinos
Italian students! I am so glad to work with you and I hope we will work together in future again.

io.gr
Hi! I am so happy that I collaborated with you during these difficult times. We worked pretty

Mariab.gr
Dear partners I'm very happy to meet you I like that worked together with you now and I wish you good summer. Stay safe! I hope to see you again.

Sotiris.gr
Hello! I'm Sotiris From Greece.Thank you very much for sending me a letter.I am very glad to work with you because you are genius and fantastic.I hope to work together again see you soon!

Made with padlet

sudjelovali u štrajku protiv klimatskih promjena koji su organizirali tinejdžeri koji pohađaju gradske srednje škole. Ostale aktivnosti uključivale su rasprave na forumima (npr. o značenju naziva projekta), izrada stranica na Wikipediji i konceptualnih mapa, debate i suradničko pisanje.

Organizirano je nekoliko internetskih prijenosa i otvoreno nekoliko foruma kako bi se osigurala dostatna komunikacija među učenicima. Na primjer, organiziran je videokonferencijski poziv između grčkih i talijanskih učenika u međunarodnim timovima kako bi se mogli mrežno upoznati i donijeti odluke o svojim proizvodima.

Tijekom pandemije koronavirusa talijanski su učenici pisali pisma

svojim grčkim partnerima, koji su uzvratili svojim mišljenjima i osjećajima o svojim partnerima. Naposljetku, održao se mrežni sastanak učitelja i učenika radi druženja, rasprave, osvrta i evaluacije projekta s pomoću igre koju su pripremili učitelji te Mentimetera, gdje su učenici bilježili svoja mišljenja o eTwinngovu projektu.

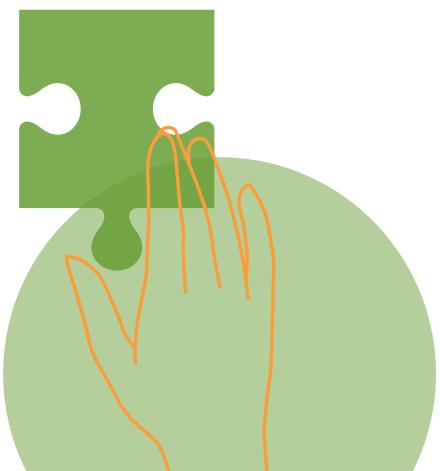
Na sudjelovanje u projektu pozvani su i kolege projektnih članova. Konkretnije, talijanska učiteljica Raffaella D'Amicodatri, koja predaje prirodoslovne predmete, radila je na projektu i sudjelovala u aktivnostima kao što su prosjed sjedenjem i parade. Tijekom učenja na daljinu bila je zadužena za pružanje potpore jednom od međunarodnih timova. Rekla je: „Zatvaranje zbog

koronavirusa bila je prilika koja mi je omogućila da naučim nešto o eTwinningovoj platformi i različitim obrazovnim alatima. Imala sam vremena da produbim svoje znanje te se upoznam s novim strategijama podučavanja te novim načinima razmišljanja i školovanja te da se osvrnem na njih. Osim toga, tijekom tog razdoblja imala sam više vremena za suradnju s kolegicom Marinom, koja mi je pomogla i pružila mi potporu u vezi s eTwinningom.”

U Grčkoj je učitelj informatike uvijek bio spremjan podržati učenike i pomoći im, uz još jednog osnovnoškolskog učitelja i ravnatelja, koji su sudjelovali u intervjuima djece. Tijekom pandemije se od roditelja također tražilo da podrže učitelje pomažući im dokumentiranjem rada svoje djece korak po korak tijekom učenja na daljinu zbog pandemije te slanjem

fotografija ili videozapisa njihova rada učiteljima (vidjeti izjave u dalnjem tekstu). Učitelji su ustvrdili: „Roditeljima je bilo drago što mogu pomoći jer su mi rekli da im se činilo kao da aktivno sudjeluju i da su se osjećali kao da pomažu Zemlji sa svojom djecom.” Roditelji su sudjelovali u izvanmrežnom događaju na kraju projekta na kojem je projekt predstavljen.

*Projektu sam pridonio svojom potporom.
U praksi sam pomogao kćeri da snimi videozapis za informativni program i potaknuo je da bude dio tima te izgradi svoje samopouzdanje.*

Pomogao sam kćeri dokumentirati aktivnosti tijekom učenja na daljinu i rada na projektu. U to sam vrijeme imao priliku vidjeti koliko je koristan rad u okviru eTwinninga. Bio sam znatiželjan pa sam sudjelovao na mrežnom seminaru, odnosno talijanskoj konferenciji koju je 6. travnja 2020. organizirala talijanska nacionalna agencija, na kojoj su učiteljica moje kćeri Marina i njezina grčka partnerica Angeliki govorile o projektu. Dojmila me se njihova suradnja i eTwinningov potencijal.

Moj doprinos projektu bio je kontinuiran. Prvo sam kćeri pružao potporu u svim zadacima i svim koracima koje je poduzimala tijekom projekta. Pomagao sam joj i kad me pitala za mišljenje dok je radila na nekim zadacima, primjerice prilikom istraživanja globalnog zatopljenja ili kad smo raspravljali o utjecaju ljudskih aktivnosti koje uzrokuju klimatske promjene. Tijekom pandemije, kada je trebala pripremiti videozapise za informativni program, pokazao sam joj kako da to učini, a kasnije sam poslao videozapise njezinoj učiteljici.

Poveznica s godišnjom temom

Učiteljice smatraju da je trenutačni projekt obuhvaćen godišnjom temom jer su okoliš i građanski angažman

temeljni koncepti projekta, zajedno s prirodom, klimatskim promjenama i temama međunarodnih timova (otpad, plastika i papir, svjetlosna energija, voda i briga o okolišu). Uzimajući u obzir da je svaka skupina imala temu, a zadatak je bio smisliti ideje za sprječavanje dodatne štete ili smanjenje potrošnje planiranjem konkretnih mjera, „učenici su zamislili veoma lijep i održiv planet, idealno mjesto za život životinja, ljudi i biljaka. Zajedno su se osvrnuli na sve kako bi isplanirali konkretnе korake za ostvarenje sna širenjem glasa o stvarima koje treba ili ne treba raditi.“ U nastavku su neke izjave učenika koji su sudjelovali u projektu o školi iz snova.

Zamišljam da je moja škola iz snova cijela obojena u boje prirode. Mogli bismo obojiti školske zidove u zelenu i plavu te ih ukrasiti muralima. Škola bi onda mogla biti veoma ugodno mjesto.

Giada, Italija

Mislim da nam škole mogu pomoći učiniti svijet održivijim organiziranjem dana posvećenih čišćenju prostora ili podučavanjem kako reciklirati i tome slično.

Sara, Italija

Mislim da bi idealna škola dizajnirana za budućnost bila prijateljska škola za sve učenike. To znači da bi mogla prihvatići ljude iz različitih kultura, ljude s invaliditetom i možda [osobe] s različitim rodnim identitetima. Lijepa bi škola bila i ekološki prihvatljiva te bi u njoj učenici učili o klimatskim promjenama i globalnom zatopljenju te načinu na koji mogu pridonijeti njihovu sprječavanju.

Irianna, Grčka

I učiteljice su podijelile svoja gledišta o školi iz snova. Angeliki zamišlja školu iz snova kao „mjesto na kojem učenici svaki dan uživaju u učenju bez pritiska ocjenjivanja ili roditeljskih očekivanja. Uče samo kako bi naučili i preuzeli inicijativu zbog sebe i zajednice.” Marinina škola iz snova „pomaže učenicima da se koriste različitim resursima kako bi oplemenili svoje vještine, otvorili prozor prema svijetu i učili putem prakse, iskusili život s pomoću praktičnih aktivnosti i poštovali razlike radi suradnje na stvaranju održivog svijeta”.

Dodatni elementi škole iz snova zabilježeni tijekom intervjuja obuhvaćali su nekoliko laboratorija koje bi učenici mogli pohađati po vlastitom izboru, tematske učionice s određenim aktivnostima koje učenici mogu slobodno izabrati i prebacivati se iz jedne u drugu na temelju svojih interesa, živopisnu školu u kojoj učenici i učitelji nemaju stolove, fleksibilnije prostore u kojima se učenici mogu igrati, proširene školske knjižnice i modernije informatičke učionice, više izvanučioničkog učenja, manje birokratskih procesa i promicanje fizičkih aktivnosti osiguravanjem objekata (bazena ili sportskih terena).

Stručno mišljenje o projektu

Stručnjakinja: Luise Heidenreich, ZKI za klimu EIT-a (eng. EIT Climate-KIC), Zajednica znanja i inovacija koju podržava Europski institut za inovacije i tehnologiju

Luise Heidenreich iskusna je i strastvena inovatorica koja se dugo bavi međunarodnim obrazovanjem i učenjem. Trenutačno radi kao suvoditeljica za obrazovanje i učenje pri Zajednici znanja i inovacija za klimu Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT Climate-KIC) na razvoju i organizaciji međunarodnih programa kojima se ljudi osnažuju kako bi razvijali sustavne inovacije i poduzetničke vještine te poduzimali klimatske mjere. Jedan je od njih Program za mlade inovatore (eng. Young Innovators Programme), koji za cilj ima poticanje vještina sustavnog razmišljanja u srednjim školama te među učenicima i nastavnicima.

Zašto je tema ovog projekta relevantna danas?

Nadolazeće desetljeće bit će ključno za pripremu budućih generacija kako bi nas odvele u uspješno, uključivo i otporno društvo temeljeno na gospodarstvu s nultom neto stopom emisija ugljika. Diljem svijeta mlađi ljudi zahtijevaju klimatske mjere u okviru pokreta poput Petka za budućnost (eng. Fridays for Future), Četvrtka za klimu (eng. Thursday for the Climate) i Štrajka mladih za klimu (eng. Youth Strike 4 Climate). Znamo da će današnja djeca i tinejdžeri biti skupine u društvu naviješte pogodjene klimatskim promjenama do 2030. Znamo i da su nove vještine i nova ponašanja dva ključna pokretača promjene za zelenu tranziciju.

To stavlja naš obrazovni sustav u središte sustavne promjene. Ključno je da stvorimo prilike za razvoj novih vještina u tradicionalnim obrazovnim ustanovama. Izazov mnogim školama, međutim, predstavlja to da klimatske inovacije još nisu dio nastavnog plana i programa, što i dalje izaziva rastuću zabrinutost u školama, društvu te kod učitelja i roditelja. To znači da propuštamo izvanrednu priliku da iskoristimo kreativnost tinejdžera i damo učenicima alate da ostvare svoj potencijal. Projekt ESBF sjajan je primjer projekta koji vode učenici i učitelji kojim se potiče niz vještina

i ponašanja koja su potrebna za hvatanje ukoštač s klimatskom krizom.

Prema Vašem mišljenju, koje vrste dobrih praksi i primjera pruža ovaj projekt za podučavanje te teme?

Ovim projektom kombinira se mnogo elemenata koji oblikuju iskustvo učenja za učenike i učitelje. Projekt im omogućuje da istražuju razne teme iz različitih perspektiva, pomažući im pritom da razvijaju ključne vještine i kompetencije koje ih potiču da postanu pokretači promjena. Njegovom integracijom u nastavni plan i program učenici su mogli istraživati teme u vezi s klimom iz različitih perspektiva kao što su pismenost, znanost i matematika na zabavan i zanimljiv način, pri čemu se naglasak stavlja na aktivnosti. Vještine koje razvijaju jesu sljedeće:

- podizanje svijesti;
- digitalne vještine;
- kreativnost;
- rješavanje problema;
- učenje kroz djelovanje;
- učenje zasnovano na svladavanju izazova;

- komunikacijske vještine;
- kritičko razmišljanje;
- utjecaj na druge.

Prema Vašem mišljenju, koje su važne sastavnice ovog projekta?

Projekt ESBF sjajan je primjer projekta kojim upravljaju učenici i učitelji i koji pridonosi poticanju niza vještina i ponašanja koja su potrebna za hvatanje ukoštač s klimatskom krizom. Važne komponente kombinacija su zelenih i digitalnih vještina te elemenata transverzalnog učenja. U okviru projekta sjajno se iskoristila istraživački usmjerena nastava, suradničko učenje i gamificirani pristup. Tijekom pandemije koronavirusa stvoreni su zanimljivi digitalni prostori za učenje te su

učenici mogli komunicirati i surađivati sa svojim vršnjacima iz drugih država.

Koje biste resurse ili relevantne materijale preporučili za podučavanje o ovoj temi?

Dostupno je mnogo mrežnih resursa, kao što je sadržaj koji je razvio [Ured za obrazovanje o klimi](#) (eng. [Office for Climate Education](#)) ili inicijativa [Najveća svjetska lekcija](#) (eng. [Worlds' Largest Lesson](#)), između ostalog, kao i mnogo vizualnih alata, resursa i nastavnih planova za učitelje kojima se potiču vještine rješavanja složenih problema, vještine sustavnog razmišljanja, učenje zasnovano na svladavanju izazova i ostali zabavni pristupi među učenicima razvijeni u okviru [programa Mladi inovatori](#) (eng. [Young Innovators programme](#)) i njegovih partnera.

3.3. SMILE – Škola magije nadahnjuje iskustva učenja (eng. The School of Magic Inspiring Learning Experiences)

Uključene države: Austrija, Češka, Irska, Moldavija, Poljska, Španjolska i Turska

Uzrast učenika: Od 10 do 14 godina

Imena, škole i države intervjuiranih učiteljica: Lilianna Nederita, Liceul de Limbi Moderne si Management, Chișinău, Moldavija
Sandra Steinbock, Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium Braunau am Inn, Braunau Am Inn, Austria

43

O projektu

Projekt SMILE replika je Hogwartsa, fikcionalne škole iz serija knjiga o Harryju Potteru. Projekt je namijenjen mladim tinejdžerima koje zanima magija, učenje i osobni rast. SMILE je imao za cilj stvaranje virtualne školske zajednice temeljene na načelima pozitivne psihologije radi učenja, osnaživanja karaktera, komuniciranja, suradnje i stvaranja u skupinama

učenika mješovitih nacionalnosti. Osnivačice su razvile projekt na temelju interesa učenika za Harryjem Potterom radi stvaranja pozitivnog školskog okruženja i povećanja motivacije. Nadalje, projektom su postavljeni temelji za oblikovanje zrelih učenika usredotočenih na vlastiti razvoj i uspjeh s pomoću dugoročnog truda i učenja te se njime osnažuje dobrobit učenika.

Obrađene teme i integracija u nastavni plan i program

Projekt SMILE imao je za cilj razvoj komunikacije, suradnje, vještina kreativnog i kritičkog razmišljanja učenika i promicanje njihova osobnog razvoja u pozitivnom i motivirajućem okruženju za učenje koje je otvoreno za sve. Osobni razvoj novi je predmet koji je uveden u moldavski nastavni plan i program 2018. Konkretnije, tim projektom, koji je bio usmjeren na karakterne vrline, učenička iskustva učenja postala su čarobna. Učenici su se poistovjetili s Harryjem Potterom koji se bori protiv zlog Voldemorta i njegovih zloduha. Baš poput Harryja, učenici koji su sudjelovali u projektu borili su se sa svojim zalima, kao što su strahovi, internetsko nasilje, korištenje mobitelom, ovisnost o hrani i igricama. Projekt je za cilj imao pružanje potpore učenicima u borbi protiv takvih zala korištenjem „čarobnim moćima“. Uz razvijanje karakternih vrlina, projekt je bio usmjeren na različite vještine, poput jezičnih i međukulturnih kompetencija. Budući da je sedam učitelja jezika sudjelovalo u projektu (pet učitelja engleskog, jedan učitelj francuskog i jedan učitelj njemačkog jezika), većina aktivnosti u okviru projekta SMILE provedena je tijekom nastave engleskog jezika, povezujući projektne

zadaće sa zahtjevima nastavnog plana i programa. Od učenika se očekivalo da razviju vještine u sljedećim područjima:

- Osobni razvoj
  - ▶ Otkrivanje i razvoj karakternih vrlina kao što su kreativnost, ljubav prema učenju, socijalna inteligencija, vodstvo, ustrajnost, timski rad i samoregulacija.
- Znanost
  - ▶ Učenje i razgovor o znanosti magičnih trikova.
  - ▶ Izvođenje nekih trikova te fizikalnih i kemijskih pokusa, kao i pružanje znanstvenih objašnjenja.
- Lingvistika
  - ▶ Uporaba određenog vokabulara za razgovor o magiji raznih znanosti i njezinu objašnjenju (objašnjavanje procesa).
  - ▶ Izrada reklame (videozapisa i plakata)

kojom se promiče način prijevoza njihova doma.

- ▶ Upoznavanje sa strukturom motivacijskog pisma (motivacijska pisma SMILE).
- ▶ Uporaba engleskog/francuskog/njemačkog jezika za komuniciranje i izvođenje određenih zadataka.
- Društvena/građanska dimenzija
  - ▶ Čitanje o školskom okruženju sličnom Hogwartsu i njegova uspostava.
  - ▶ Učlanjenje u školsku zajednicu, odnosno domove SMILE-a, radi komunikacije, suradnje i formiranja skupina učenika mješovitih nacionalnosti.
  - ▶ Mogućnost sudjelovanja u svim događajima u okviru SMILE-a (jesenski, zimski i proljetni turniri).

We can't all go to Hogwarts and try the Sorting Hat, but here's the next best thing - SMILE's very own Sorting Experience. So, which house do you belong to?

- Are you courageous and persistent (Courage House)?
- Are you curious and creative (Wisdom House)?
- Are you fair and organized (Justice House)?
- Are you careful and cautious (Temperance House)?
- Are you optimist and spiritual (Transcendence House)?
- Are you human and generous (Humanity House)?

Projektne aktivnosti i suradnja

Učitelji su kao dio projekta oformili šest „domova“ inspiriranih domovima u Hogwartu iz serije knjiga o Harryju Potteru. Domovi u okviru SMILE-a dobili su ime prema šest vrlina: mudrosti, hrabrosti, humanosti, pravdi, umjerenosti i transcendenciji, od kojih je svaka povezana s nekoliko karakternih vrlina.

Učenicima su predstavljeni različiti domovi u koje su razvrstani na početku projekta u okviru „Ceremonije Razredbenog klobuka“, koja se održala u svim učionicama. Učenici

45

SMILE Classes

- Etiquette Class with Mr. Bonachera
- DADA Class with Mrs. Nederita
- Mrs Luca's Herbology Class
- Magic of Numbers with Borom...
- Mrs Khan's Charms Class
- Divination Class
- Mrs Barlas' Transfiguration Class
- Potion Class
- Professor Flynn's History of Magic

su se osvrnuli na svoju osobnost, pri čemu su rješavali ispit na temelju kojeg su razvrstani u domove. Tom se aktivnošću povećala samosvijest učenika te su naučili više o svojoj osobnosti. Jedan ili dva učitelja bili su odgovorni za upravljanje svakim od šest domova u okviru projekta SMILE. Učitelji su stvorili i okruženje za učenje na SMILE-ovoј stranici TwinSpacea, odnosno mrežnoj učionici projekta. Svaki je razred imao aktivnosti učenja u okviru kojih su učenici mogli pronaći informacije o određenoj temi te ih primijeniti, prikazati i povezati sa svojim osobnim iskustvima i knjigom Harry Potter i kamen mudraca. Učenici su mogli posjetiti stranice „SMILE-ovi predmeti” i odabratи niz aktivnosti koje su osmislili učitelji. Svaka je stranica uključivala forumsku nit, u okviru koje se od učenika tražilo da pruže povratne informacije o svojem procesu učenja.

Cilj SMILE-ovih predmeta bio je učenje o „mračnim silama” koje postoje u fizičkom i virtualnom svijetu i suočavanje s njima. Od učenika se tražilo da potraže fotografiju nečega čega se boje i urede je kako bi postala smiješna. Na primjer, jedan je učenik poslao fotografiju miša i dodao fotografiju saksofona. U drugoj aktivnosti od učenika se tražilo da razmisle o onome što ih usreće u

osvrnu se na to. Na primjer, jedan je učenik na forumu objavio: „Kad god pada kiša ili sam sâm, slušanje glazbe ili čitanje knjige pod pokrivačem uvijek me čini sretnim, ali i ponosnim, jer kad god radim takve stvari, osjećam se kao da sam naporno radio i da je vrijeme da razbistrim um.”

Kako bi se uhvatili ukoštar s ljutnjom i nasiljem, učenici su pogledali videozapise kako bi naučili više o tome kako se nositi s tim osjećajima. Nakon toga odgovarali su na neka pitanja koja su im učitelji postavili na forumu i osvrnuli se na svoje osjećaje. U velikoj su mjeri koristili forum kako bi podijelili svoje mišljenje o tim temama i svoja iskustva s nasiljem te načine obuzdavanja bijesa. Učenici su u okviru suradničke aktivnosti s članovima svojeg doma nazvanom „Knjiga proročanstava” zapisivali predviđanja o budućnosti. Naveli su da

će sve države koristiti čistu energiju iz obnovljivih izvora i da više nikad nećemo biti tužni.

Učenike se poticalo i da razmisle o problemima koji postoje u našem svijetu i što bi mogli učiniti za njihovo suzbijanje tijekom aktivnosti nazvane „Da imam čarobni štapić“. Bavili su se problemima poput pandemije koronavirusa, obnovljive energije, rata, prirode, klimatskih promjena, rasizma, homofobije, zlostavljanja i nasilja. Cilj aktivnosti bio je da učenici shvate da ti problemi postoje i da je podizanje svijesti prvi korak prema rješavanju problema, no onda bi sljedeći bio poduzimanje mjera za hvatanje ukoštač s njima. Učenici su tijekom aktivnosti trebali dovršiti sljedeću rečenicu: „Da imam čarobni štapić, ja bih...“ U dalnjem tekstu nalaze se neki primjeri.

- Da imam čarobni štapić, spriječio bih ljude da kupuju plastiku. Okoliš postaje sve onečišćeniji.
- Da imam čarobni štapić, zaustavio bih glad u svijetu kako bi svi imali dovoljno hrane i vode.
- Da imam čarobni štapić, zaustavio bih sukobe među ljudima jer samo nanose bol jedni drugima.
- Da imam čarobni štapić, zaustavio bih agresiju i nasilje u obiteljima.
- Da imam čarobni štapić, odvojio bih više vremena za hobije.

Učenici nisu bili uključeni samo u projekt već i u rane faze planiranja. Pomogli su pri odabiru naziva projekta svojim prijedlozima i glasanjem za željeni izbor. Učitelji su ih pitali i što bi željeli uključiti u projekt o Harryju Potteru. Raspravljali su o njihovim idejama, a kad su se usuglasili o tome koje će od njih uključiti, dodatno su ih razvili u TwinSpaceu projekta. U dalnjem tekstu nalaze se izjave nekih učenika o aktivnostima i projektu.

Smatram da je projekt bio jedinstven. Nikad nisam sudjelovala u takvom projektu. Surađivala sam s različitim ljudima diljem Europe, upoznala različite ljude i, na kraju krajeva, naučila engleski jezik. Sada ga bolje govorim, a projekt je uvelike pridonio tome da ga naučim. Veoma mi je drago što sam sudjelovala u njemu.

Alexandrina, Moldavija

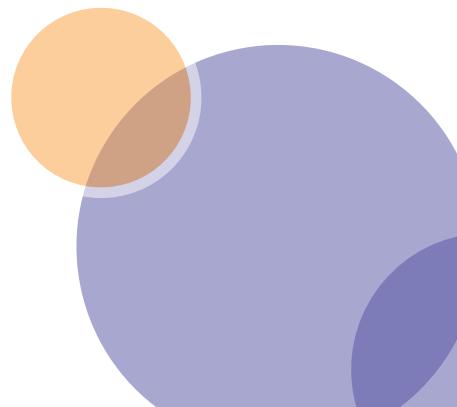
Svidjelo mi se to što su zadaci bili zanimljivi i što smo na njima surađivali s ostalim učenicima iz različitih država.

Emilia, Moldavija

Svidjelo mi se to što smo bili razvrstani u domove (ja sam bio u Domu transcendencije) i što sam prikupljao bodove za svoj tim. Naučio sam ono što sam htio na način na koji sam htio. Izbor aktivnosti bio je zaista velik i sve su bile veoma zanimljive.

Filip, Poljska

I Sandra i Liliana uključile su druge učitelje u projekt, a podržali su ga i ravnatelji obiju škola osiguravajući dijeljenje važnih trenutaka na profilima škole na društvenim mrežama te pružajući učenicima pristup informatičkim učionicama tijekom zatvaranja, pod uvjetom da su se poštivale sigurnosne mjere u vezi

s koronavirusom. Na primjer, Svetlana Aluna, ravnateljica škole u Moldaviji, rekla je: „eTwinning je platforma koja nudi bezbroj mogućnosti. To je način suradnje i učenja za učitelje i učenike. Sudjelovanje u eTwinningu omogućuje učiteljima praćenje najnovijih obrazovnih pristupa i metoda te razvoj profesionalnih vještina s pomoću interakcije s učiteljima iz drugih zemalja i razmjene iskustava.“ Nadalje, Sebastian Plan, ravnatelj škole u Austriji, rekao je: „Erasmus+ jedan je od najvažnijih programa EU-a, a eTwinning njegov je ključan dio. Učenici susreću mlade ljude iz drugih europskih država, a to, u konačnici, može pridonijeti dubljem razumijevanju između nacija.“

Roditelji su također bili pozvani da glasaju o nazivu projekta. Osim toga, pomogli su svojoj djeci da ili kupe knjigu ili je posude u gradskoj knjižnici te su ih u nekim slučajevima fotografirali kako čitaju knjigu u Harryju Potteru za aktivnost u čitaonici „Moja poza za čitanje“. U dalnjem tekstu neki su roditelji opisali svoju uključenost u projektne aktivnosti.

Moj je sin proveo mnogo znanstvenih pokusa tijekom projekta. Pomogli smo mu nabaviti svu potrebnu opremu ili kupiti proizvode koji su mu bili potrebni. Za vrijeme projekta pomagali smo mu kad je naišao na poteškoće, no htio je biti što samostalniji. Ako je htio naučiti više o nekoj temi, zajedno smo je istraživali i pokušali pronaći neke videozapise na YouTubeu, knjige ili mrežne stranice.

Učitelj me usmjerio što i kako učiniti. Prvi sam put sudjelovao u projektu. Sve je bilo novo, podržavao sam svoje dijete u svim fazama. Bio sam manje uključen od učitelja, ali dobro smo surađivali.

Poveznica s godišnjom temom

Učitelji su objasnili kako se njihov projekt uklapa u eTwinningovu godišnju temu i kako pridonosi stupovima „ljepote”, „održivosti”, „zajedništva” i „uključivosti”. Učenici iz različitih država surađivali su tijekom projekta na aktivnostima kako bi stvorili svoje školsko okruženje iz snova. Na primjer, Fatma Barlas, učiteljica iz Turske koja je partnerica u projektu, napomenula je: „Ovaj je projekt pružio učenicima iz različitih država priliku da se zbliže, razmjenjuju ideje, vode rasprave i suradnički stvaraju.” Monika Khan, učiteljica iz Poljske koja je partnerica u projektu, spomenula je: „Škola iz projekta SMILE primjer je mjesta gdje svi mogu mirno supostojati, zajedno učiti te podržavati svoj rast i rast drugih. Prijavlja sve – učitelje koji mogu pokazati svoje mentorske vještine i učenike koji se mogu razvijati vlastitim tempom. Učenici napreduju u poticajnom okruženju oblikovanom radi njihova razvoja u samopouzdane i samodostatne mlađe odrasle ljude.” Naposljetku je Maria Luca iz Moldavije naglasila da se projekt temeljio na ideji zajedništva rekavši: „Tijekom pandemije moji se učenici nisu osjećali usamljeno ili izolirano. Baš naprotiv, vidjeli su kako ih tehnologija spaja i daje im priliku

da komuniciraju s učenicima diljem svijeta.”

Projekt SMILE pružio je pozitivnu perspektivu škole u kojoj su svi prihvaćeni, odnosno višekulturnog okruženja u kojem je dobrobit učenika na prvom mjestu. Kako su učitelji rekli: „eTwinningovi projekti okupljaju učenike različitih pozadina, iz različitih škola i kultura, što dovodi do međukulturnog razumijevanja, tolerancije i prihvatanja. Učenjem o problemima s kojima se suočava čovječanstvo učenici shvaćaju da smo zajedno u tome i da samo zajedno možemo promijeniti sve nabolje.” Nadalje, ova škola promiče vrline i postavlja temelje za oblikovanje zrelih učenika, što će se dugoročno isplatiti. Na primjer, učitelji koji sudjeluju u projektu uključili su cijelu školu u aktivnost participativne demokracije tijekom kampanje „Tjedni eTwinninga” 2019., u okviru koje su se učenici okupili kako bi razmijenili ideje o tome kako poboljšati svoj školski život i onda glasali za najbolje ideje.

Učenici su se osvrnuli i na novi europski Bauhaus te se od njih tražilo da navedu koliko ga razumiju i što misle o njemu. U dalnjem tekstu nalaze se neke njihove izjave.

Ta mi tema govori da možemo postići sve ako vjerujemo u sebe i pokušamo to učiniti.

Novi je europski Bauhaus poput početka nove i prijateljske zajednice. Nova prilika za učenje na zanimljiv način.

Bilo je jasno da su učenici novi europski Bauhaus vidjeli kao priliku da poboljšaju svoju školsku zajednicu i ozračje kako bi svi bili sretni u školi. Slično tome, učitelji i učenici imali su priliku podijeliti svoje misli o školi iz snova u kontekstu projekta i godišnje teme. Svi su se učenici usuglasili da bi njihova škola iz snova bila održiva i uključiva. U njoj bi se učenike također poticalo da budu prijateljski nastrojeni jedni prema drugima te bi im se omogućilo fleksibilno učenje. Isto tako, obje intervjuirane učiteljice naglasile su važnost pozitivnog školskog okruženja za učenike te su se složile da bi, što se tiče vanjskog izgleda, njihova škola iz snova imala mnogo prozora, prirodnog svjetla i prostora te bi je krasila fleksibilnost u pogledu mijenjanja učionica na temelju potreba učitelja i učenika. U dalnjem

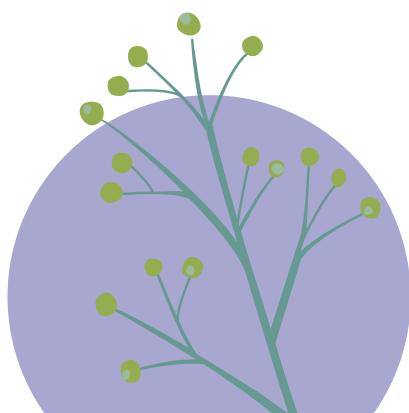
tekstu nalaze se izjave učenika o njihovoj školi iz snova.

U mojo školu iz snova svi dolaze sretni i žele pohađati nastavu. U njoj su učitelji smiješni i sve je zabavno i dobro s različitim zabavnim aktivnostima.

Lizy, Moldavija

U mojoj školi iz snova svi bi se slagali i prihvaćali jedni druge

Victoria, Moldavija

*U mojoj školi iz snova
mogu učiti što god
želim i kad god želim.
Sam odabirem koliko
se vremena želim
baviti nekom temom ili
aktivnošću.*

Filip, Poljska

sociologije, filozofije i prava. Njegove su najnovije knjige u izdanju Routledgea (2020.) *Rekonstrukcija slobodne volje u razvojnoj i obrazovnoj psihologiji: uključivi sustavi kao koncentričan prostor te Koncentričan prostor kao životno načelo koje nadilazi Schopenhauera, Nietzschea i Ricoeura: uključivanje drugih.*

Stručno mišljenje o projektu

Stručnjak: Profesor Paul Downes,
Institut za obrazovanje (eng. Institute
of Education), Sveučilište grada
Dublina

Profesor Paul Downes podučava
psihologiju obrazovanja te je ravnatelj
Centra za nepovoljan položaj u
obrazovanju (eng. Educational
Disadvantage Centre) pri Institutu
za obrazovanje Sveučilišta grada
Dublina u Irskoj. Objavio je više od
110 stručno recenziranih publikacija
u području obrazovanja, psihologije,

Zašto je tema ovog projekta relevantna danas?

Ovaj projekt snažan je primjer
međukurikularne integracije stvaranja
značenja, maštovitosti te socijalnog
i emocionalnog razvoja, pri čemu
je glas učenika na prvom mjestu.
U okviru teme o Harryju Potteru
osobni razvoj kombinirao se sa
znanosti, lingvistikom te društvenom
i građanskom dimenzijom radi
razvoja međukulturalne suradnje
učenika različitih nacionalnosti. Nije
se radilo o pristupu preskriptivnog
programa kojim se čini nešto mladim
ljudima, već se njime omogućilo
samoizražavanje i aktivno učenje.

Prema Vašem mišljenju, koje vrste dobrih praksi i primjera pruža ovaj projekt za podučavanje te teme?

Ključne dobre prakse za širenje diljem
Europe uključuju: (a) međukurikularnu
integraciju, (b) snažnu usredotočenost
na glas i maštovitost učenika, (c)

pružanje pozornosti socijalnom i emocionalnom obrazovanju i (d) međukulturalno obrazovanje. Snaga priče kao mosta za stvaranje smisla ključan je resurs za buduće obrazovanje, što se odražava i u radovima pokojnog profesora Jeromea Brunera.

Prema Vašem mišljenju, koje su važne sastavnice ovog projekta?

Ključna je komponenta bavljenje emocijama učenika, kao i njihovom maštom, jer su učenici aktivni stvaratelji značenja u svojim okruženjima. Postoji snažan osjećaj usađivanja slobodne volje kod učenika kako ne bi samo reagirali na svoja okruženja, nego oblikovali svijet oko sebe s pomoću ključnog resursa, a to je njihova mašta.

Koje biste resurse ili relevantne materijale preporučili za podučavanje o ovoj temi?

Serijal knjiga o Harryju Potteru može poslužiti kao ključna početna točka za poticanje maštovitosti učenika radi razvijanja alternativnih svjetova i stvarnosti te suočavanja s mogućnostima u vezi s njihovom budućnosti. Snaga koju priče imaju za produbljivanje shvaćanja emocija te odnosa sa sobom i drugima kod učenika ključna je prednost takvih pristupa. Iako su dostupni filmovi o Harryju Potteru, preporučio bih učenicima da se bave prvo knjigama kao dijelom procesa konstrukcije značenja i pronalaska svojeg glasa, možda i s pomoću otvorenosti prema glumi i igranju uloga na temelju tih priča. Gluma i igranje uloga mogu biti značajni za razvoj ključnih kompetencija suosjećanja i promjene perspektive, što je također ključno za razvoj životnih vještina u području obrazovanja.

3.4. Europska umjetnost 2.0 (eng. European Art 2.0)

Uključene države: Njemačka, Grčka, Hrvatska i Poljska

Uzrast učenika: Od 13 do 16 godina

Imena, škole i države intervjuiranih nastavnika: Andrea Ullrich, Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Njemačka

nastavnika: Andreas Galanos, Gymnasio Adendrou (prije 2o Gymnasio Chalkidonas), Xalkidona, Solun, Grčka

O projektu

Ovaj projekt proveden je u školskoj godini 2020./2021. te su u njemu sudjelovali učenici u dobi od 13 do 16 godina (pregled projekta možete pronaći [ovdje](#)). Projektom se istraživalo kako digitalizacija može pridonijeti promicanju europske umjetnosti pozivanjem učenika

da istraže virtualne i interaktivne izložbe, isprobaju nekoliko umjetničkih aplikacija, osvrnu se na način na koji virtualna i proširena stvarnost može unaprijediti njihovo iskustvo promatranja umjetnosti te nauče više o europskoj kulturi. Cilj projekta bio je povećati zanimanje učenika za europsku kulturu istraživanjem načina na koji digitalni alati

mogu pridonijeti stvaranju inovativnih i motivirajućih pristupa umjetnosti, glazbi, kazalištu i drugome. Andrea je projekt osmisnila u okviru njemačkog natječaja „Digitalna EU – i TI?!“. Andreasu je bilo drago pridružiti se projektu jer je već obrađivao slične teme sa svojim učenicima te je rekao: „Čvrsto vjerujem da je umjetnost savršeno sredstvo za unaprjeđenje kreativnosti učenika i rješavanje gotovo svakog problema na smislen, zabavan i ugodan način.“

Obradene teme i integracija u nastavni plan i program

Glavna tema ovog projekta bila je europska umjetnost i kultura. Što se tiče integracije u nastavni plan i program, projekt je bio dio nastavnog plana i programa njemačkih škola za 10. razred kao lekcija o medijskim studijama. Što se tiče grčkog nastavnog plana i programa, projekt je bio povezan s nekoliko predmeta, poglavito engleskim i modernim grčkim jezikom jer oba sadržavaju lekcije povezane s umjetnošću, zabavom i digitalnim dobrom te su učenici mogli dodatno razviti svoj vokabular. Nadalje, projekt je bio povezan i s informatikom u cilju poboljšanja digitalnih vještina učenika s pomoći niza aktivnosti poput sudjelovanja u Europskom tjednu programiranja 2020. i natjecanju GIF IT UP. Osim toga, u okviru projekta učenici su rabili mnogo

digitalnih umjetničkih resursa, između ostalog i Europeanu, koja je jedan od eTwinningovih partnera koji pružaju podršku.

Projektne aktivnosti i suradnja

Sve su aktivnosti zahtijevale veliku razinu suradnje među učenicima. Stoga su bili podijeljeni u transnacionalne timove, a nazive su im nadjenuli prema poznatim umjetnicima uz pridjev koji počinje istim slovom, na primjer „Briljantni Bach“, koristeći se *kolom sreće*.

Transnacionalne grupe raspravljale su o prijedlozima naziva na forumu, a jedan je učenik napisao: „Predložio sam Misteriozni Michelangelo jer su njegova djela katkad misteriozna, kao i način na koji se domislio izraditi ih te ono što nam je njima htio pokazati.“

Izradili su i nekoliko potencijalnih logotipa za svoj projekt rabeći *alat za izradu znački* te su glasali za onaj koji će se koristiti. Nadalje, kako bi

se učenici upoznali s Europeanom i njezinim resursima, prvo su im predstavljene kolekcije Europeane s pomoću [prezentacije na Geniallyju](#) i [Europeanina automatiziranog programa za čavrljjanje](#). Poslije se od njih tražilo da izrade [mrežne slagalice](#) od umjetničkih djela koja su pronašli.

Općenito gledano, proces rada sastojao se od triju faza: probira, angažmana i stvaranja. Skupine su se osvrnule na oblike digitalne umjetnosti s kojima su već bile upoznate te su istraživale i probrale opširan katalog umjetničkih i muzejskih mrežnih stranica. Taj su katalog onda prenijeli na interaktivnu mapu i TwinSpace projekta. Poslije toga su isprobali aplikacije i mrežne platforme koje pružaju mogućnosti digitalnog angažmana i interakcije s umjetničkim djelima. Podijelili su svoja iskustva i raspravljali o njima na forumima i TwinBoardovima.

U fazi stvaranja postali su dizajneri digitalnih proizvoda. Sami su odabrali

umjetnička djela i mrežne stranice kojima su se koristili za aktivnosti i koje odražavaju njihov ukus i sklonosti. Jedna od najpopularnijih aktivnosti među učenicima bila je [natjecanje GIF IT UP](#). Tijekom te aktivnosti učenici su trebali izraditi poznate europske slike u grafičkom formatu za razmjenu slika (eng. *graphic interchange format*, GIF). Na kraju aktivnosti učenici su objavili svoje GIF-ove na TwinSpaceu i izradili [mrežnu galeriju](#) kako bi ih predstavili. Neke aktivnosti bile su usmjerenе na kreativne pristupe vizualnoj umjetnosti, kao što su interaktivne umjetničke izložbe. Učenici su istraživali mogućnosti s proširenom i virtualnom stvarnošću, koje kombiniraju stvarnost i pravu

umjetnost. Tim su se aktivnostima naglasile i mogućnosti koje digitalizacija pruža za svremenu umjetnost.

Na primjer, učenici su imali priliku istražiti umjetnike koji se koriste umjetnom inteligencijom i pitanja koja ta tehnologija otvara u svremenoj umjetnosti. Na kraju projekta učenici su postali kustosi i tvorci digitalne umjetnosti. Radili su u transnacionalnim skupinama kako bi stvorili trodimenzionalnu umjetnost proširene stvarnosti koristeći se različitim mrežnim alatima (npr. Quiver), igrali digitalne igre o europskoj umjetnosti i oblikovali mrežne sobe za bijeg u kojima je naglasak stavljen na europske umjetnike.

Prije odrađivanja tog zadatka učitelji su se koristili metodom obrnute učionice i podijelili materijale koje su učenici mogli iskoristiti kako bi nešto naučili o umjetnicima. Ti su materijali uključivali tekstualne, slikovne i zvučne resurse kako bi svaki učenik mogao odabrati vrstu materijala koja najbolje odgovara njegovu stilu učenja. Nakon toga su transnacionalni

timovi surađivali na izradi prezentacija o odabranom umjetniku i iskoristili neke zanimljive dijelove u sobama za bijeg. Prilikom pokušaja izlaska iz sobe za bijeg svojih vršnjaka mogli su potražiti odgovore u prezentacijama. Izjave nekih učenika odražavaju njihove poglede na aktivnosti i projekt.

*Sve mi se svidjelo!
Suradnja, postupak,
aktivnosti, rezultati.
Osim toga, prvi sam
put sudjelovala u
ovakovom projektu te
sam shvatila da je
odлуka da sudjelujem
bila savršena!*

Konstantina, Grčka

*Bio sam uključen u
aktivnost bijega iz
sobe. Bila je veoma
zanimljiva i zabavna.
Vasilis, Grčka*

*Tražio sam informacije
o umjetnicima te sam
općenito pomagao
svojem timu. Cijelo
smo vrijeme surađivali
kao tim!*
Aggelos, Grčka

Poveznica s godišnjom temom

Intervjuirani učitelji navode da je projekt snažno i na više razina povezan s godišnjom temom i novim europskim Bauhausom. Andreas je objasnio: „Sve gore navedene aktivnosti povezane su s ljestvom i održivošću. Digitalizacija može osigurati održivu budućnost umjetničkih djela i općenito naše interakcije s umjetnošću. Osim toga, digitalni pristup muzejima, galerijama i umjetničkim resursima poput Europeane pomaže demokratizirati naš svijet, olakšavajući ljudima iz cijelog svijeta da virtualno posjete umjetničke institute koje inače ne bi mogli posjetiti. Naš je glavni cilj bio da učenici prigrle digitalnu umjetnost i digitalizirana umjetnička djela kao čimbenike promjene i održivosti.“

Nadalje, učenici su proučavali virtualne izložbe i zaigrano se bavili umjetnošću korištenjem mrežnih

galerija i alata. Suradnja manjih transnacionalnih timova omogućila je učenicima da surađuju i nađu nove mrežne prostore za učenje. U tom pogledu učenici su se osvrnuli na ulogu umjetnosti u svojoj školskoj zajednici rekavši: „Ništa ne može našu budućnost (i budućnost naših škola) učiniti ljepšom osim umjetnosti. I ništa ne može biti od veće pomoći i optimističnije od prilike da podijelimo svoju ljubav prema umjetnosti i zajedno doživimo umjetnička djela. Umjetnost ne poznaje granice i diskriminaciju te nam može pomoći da izgradimo bolji svijet.“

Kao dio godišnje teme, učitelji i učenici razmišljali su o svojoj školi iz snova i tome kako bi se stupovima „ljepote“, „održivosti“ i „zajedništva“ moglo podržati škole. Učiteljsku školu iz snova pohađaju učenici koji preuzimaju odgovornost za svoje učenje i uživaju u tome. Zamislili su školu u kojoj svi učenici imaju priliku biti svoji, istraživati svoje talente i zvanja te sudjelovati u oblikovanju prostora za učenje i procesa učenja te u kojoj vlada snažan osjećaj zajedništva, radosti, sigurnosti, suradnje i kritičkog razmišljanja. U tom pogledu Arjana Blažić, hrvatska nastavnica koja je partnerica u projektu, opisala je svoju školu iz snova kao „školu u kojoj svi imaju

jednake mogućnosti za učenje i suradnju i u kojoj su svi učenici predani učenju te ih ono veoma veseli". Izjave u dalnjem tekstu pokazuju gledišta učenika.

Mislim da bi me najviše oduševilo da imamo plesni studio u školi, to bi bilo sjajno! I voljela bih moći oslikati zidove škole velikim slikama. Mislim da bi to bio početak moje škole iz snova! Nadam se da će moja škola iz snova jedan dan postati java!

Konstantina, Grčka

Mislim da bi škola iz snova trebala biti puna sretnih nastavnika i učenika.

Stavroula, Grčka

Htio bih da moja škola iz snova bude digitalna. Trebala bi postojati mrežna učionica u kojoj svaki učenik ima svoj elektronički uređaj. Time će lekcije postati zabavnije i interaktivnije.

Aggelos, Grčka

Moja škola iz snova imala bi najbolje nastavnike za svaku lekciju kako bi učenici uvijek bili zainteresirani za učenje. Korištenje laptopa i mobitela ne bi bilo zabranjeno tijekom nastave.

Vasilis, Grčka

Stručno mišljenje o projektu

Stručnjakinja: Isabel Crespo, Europeana
Isabel Crespo razvija partnerstva s relevantnim dionicima u obrazovanju, uključujući ministarstva obrazovanja, industriju i neprofitne organizacije radi promicanja digitalne kulture. Završila je preddiplomski studij političkih znanosti te diplomske studije menadžmenta u kulturi i korporativnih komunikacija. Radila je kao savjetnica za javni sektor te u Muzeju suvremene umjetnosti u Barceloni.

Zašto je tema ovog projekta relevantna danas?

Projekt je relevantan zbog snažne digitalne usredotočenosti na sve ključne kompetencije koje se njime promiču i različitim projektnih aktivnosti (suradnja, kreativnost, jezične vještine, međukulturalna kompetencija, kritičko razmišljanje itd.). Pandemija je iznijela na vidjelo potrebu za ubrzavanjem digitalne

transformacije u obrazovanju i za inovativnijim praksama podučavanja i učenja. Učitelji koji su sudjelovali u ovom projektu pokazali su da im je bilo relativno lako brzo prilagoditi lekcije tijekom pandemije zbog njihova prethodnog digitalnog angažmana s mrežama poput eTwinninga i Europeane.

Prema Vašem mišljenju, koje vrste dobrih praksi i primjera pruža ovaj projekt za podučavanje te teme?

Ima ih mnogo, no možda je najznačajnija prilagodljivost projekta proširenjem fizičkih prostora za učenje, obično škole i kulturnih ustanova, novim virtualnim okruženjima (poput repozitorija Europeane, ali i mnogih drugih) i njihovim kombiniranjem. To je očito omogućilo nastavnicima i učenicima mnogo fleksibilnosti da prilagode proces učenja uslijed pandemijske situacije.

Prema Vašem mišljenju, koje su važne sastavnice ovog projekta?

Dvije su mi sastavnice zapele za oko. Kao prvo, projekt je okupio učenike iz različitih država, ali i iz različitih životnih konteksta i okruženja za učenje, uključujući učenike iz većih gradova i potencijalno bogatijih škola te učenike ruralnog podrijetla sa skromnijim prostorima za

podučavanje. Kao drugo, učenici su bili na prvom mjestu za cijeloga projekta te su mogli oblikovati svoje puteve učenja odabirom i proizvodnjom sadržaja.

Koje biste resurse ili relevantne materijale preporučili za podučavanje o ovoj temi?

Naravno da bih predložila Europeanu ako želite imati pristup poprilično opsežnom pregledu europske baštine. No ne zaboravite pročešljati sve različite ustanove kulturne baštine u školskom okruženju; svako mjesto,

grad i regija imaju ustanove s digitalnim resursima koji se mogu nadopuniti posjećivanjem uživo (kako je planirano ovim projektom) kako bi doživljaj bio potpun. Moramo razumjeti da su iskustvo uživo i digitalno iskustvo dva potpuno različita iskustva; ništa ne može doseći utjecaj iskustava uživo, no to nikad nije bio argument ili poanta. Učenici i edukatori sada mogu izvući najbolje iz obaju svjetova, ovisno o okolnostima, metodologijama, digitalnim sposobnostima i ciljevima učenja.

3.5. Budućotopija (eng. Futurtopia)

Uključene države: Grčka, Francuska, Italija, Nizozemska i Poljska

Uzrast učenika: Od 15 do 17 godina

Imena, škole i države intervjuiranih nastavnica: Claudine Coatanéa (osnivačica), Lycée Michelet, Vanves, Francuska
Lucyna Nocoń-Kobiór, Zespół Szkół nr 1 w Pszczynie, Pszczyna, Poljska

O projektu

Naša budućnost: utopija ili distopija? Dvije riječi grčkog podrijetla pomogle su nastavnicima i učenicima da opišu svijet na dva suprotna načina. Nastavnici koji su bili partneri u projektu odlučili su nazvati svoj projekt „Budućotopija”, ostavljajući obje opcije otvorenima kako bi učenicima dopustili da sami donesu odluku o tome idemo li prema katastrofi ili zelenom, održivom i uključivom svijetu. Projekt se temelji na kulturnim i lingvističkim aktivnostima u cilju poticanja autentične komunikacije i suradnje među učenicima, grupnog rada i osvrta. Nadalje, projekt je usmjeren na vještine aktivnog građanstva učenika, pridonoseći pritom ciljevima održivog razvoja Programa održivog razvoja do 2030. U tom pogledu Budućotopija je prikaz snage učeničke maštete i izazov učenicima da daju svoj obol. Počevši od zajedničkog osvrta na 17 ciljeva održivog razvoja, projektne aktivnosti oblikovane su kako bi se unaprijedile lingvističke vještine učenika, osobito njihova sposobnost govora, i kako bi ih se potaknulo da zauzmu stav i budu aktivni promicatelji promjena.

Obrađene teme i integracija u nastavni plan i program

Projekt je nastao na temelju prethodnog rada i projekata koji su se bavili ciljevima održivog razvoja. Razni čimbenici kao što su klimatska kriza, pandemija koronavirusa, nezaposlenost, siromaštvo i sukobi pokazuju da naš svijet ekološki, gospodarski i društveno doseže krajnje granice. Stoga se ovim projektom pokušalo istražiti postojanje bilo kakvih alternativa zahtijevanjem od učenika da opišu kako bi izgledale njihove utopije.

Dvije nastavnice koje sudjeluju u intervjuu navele su: „Jednostavno smo osjećale i osjećamo da je iznimno važno kod tinejdžera osvestiti tekuće probleme svijeta u kojem žive. Osobito u tom uzrastu jer će oni uskoro postati mlade odrasle osobe koje bi trebale imati dovoljno prethodnog znanja i vještina. Trebali bi usvojiti vještine potrebne da se mogu snaći u svijetu koji ih okružuje, osjećati se osnaženima za ispunjavanje građanskih dužnosti te preuzeti aktivnu i pozitivnu ulogu u društvu.“ U okviru projekta obrađena je i tema medijske pismenosti: učenici su se pozabavili raznolikim izvorima i oblicima informacija te su se usredotočili na internetski bonton,

eTwinningov kodeks ponašanja i vjerodostojnost izvora informacija.

Što se tiče integracije u nastavne planove i programe, održivi razvoj i građanstvo međukurikularni su predmeti u srednjim školama. Utopije i distopije također su dio francuskog nastavnog plana i programa za učenike koji odaberu napredni engleski jezik kao izborni predmet na 12. godini. Istovremeno je projekt povezan s kurikularnim ciljevima građanstva/građanskog odgoja i stranih jezika jer se teme građanskog odgoja razvijaju na engleskom jeziku s pomoći metodologije CLIL-a i u književnosti.

Projektne aktivnosti i suradnja

Aktivnosti obuhvaćene projektom za cilj imaju angažman učenika, poticanje da postanu aktivni protagonisti u svojem iskustvu učenja te stimulaciju njihova kritičkog razmišljanja i kreativnosti. Nastavnici su na temelju 17 ciljeva održivog razvoja i koncepta utopije osmislili nekoliko aktivnosti, uključujući razmjenu ideja, forume i suradnički rad u međunarodnim timovima.

Projekt je započeo s aktivnošću temeljenom na pjesmi *Imagine* Johna Lennona, himni antiratnih pokreta. Učenici su raspravlјali o tekstu

pjesme te podijelili svoja mišljenja na forumu, odgovarajući na sljedeće pitanje: „Kakav je svijet zamišljao John Lennon? Pročitajte tekst pjesme i raspravite o svojim stajalištima o religiji, ratu, vlasništvu i siromaštvu. Koji je učinak ponovljenih riječi u pjesmi poput „ne“, „ništa“ i „nije“?“ Onda se od učenika zahtijevalo da govore o svojim snovima i da ih podijele na Tricideru ili ih predstave na Flipgridu. Naposljetku se od njih tražilo da pruže povratne informacije o doprinosu školskih kolega. Razvijena je i aktivnost u [Liveworksheetsu](#) kojom se učenicima omogućilo vježbanje engleskog vokabulara na temelju teksta pjesme.

U okviru druge aktivnosti učenici su se na zabavan način upoznali s ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda. Kao prvo, od učenika se tražilo da se upoznaju s tim ciljevima istraživanjem sadržaja i resursa na mrežnoj stranici [Poduzmite mjere](#) (eng. Take action). Poslije toga su gledali videozapis koji su pripremili nastavnici (koristeći se [Playpositom](#)) i odgovarali na pitanja radi provjere razumijevanja ciljeva održivog razvoja. Učenici su onda, radeći u nacionalnim skupinama, izrađivali interaktivne igre na temelju ciljeva Programa do 2030. (rabeći [Classtools](#), [Wordwall](#), [Learning Apps](#), [Kahoot!](#), [Quizziz](#) i [Quizlet](#)),

podijelili svoja mišljenja na forumu, sudjelovali u interaktivnim kvizovima i komentirali svoja iskustva. Neki su doprinosi učenika uključivali **igru uparivanja** (Francuska), **igru kola sreće** (Grčka), **arkadnu igru** (Italija), **kviz** (Nizozemska) i **tekstualnu igru** (Poljska).

Potom su se učenici upoznali s glavnim konceptima projekta, odnosno utopijama i distopijama, istraživanjem sadržaja i raspravljanjem o njemu na Tricideru. Međunarodni timovi formirani su na temelju njihovih interesa za područja obuhvaćena u okviru 17 ciljeva održivog razvoja. Pokretačko pitanje tog zajedničkog rada bilo je: „Kako izgleda vaš idealni svijet?”

Učenici su gledali videozapise o sinopsisima na temu imaginarnih distopijskih društava:

- **1984. Georgea Orwella;**
- **Vrli novi svijet Aldousa Huxleyja;**
- **Fahrenheit 451 Rayja Bradburyja;**
- **Umjetna inteligencija (eng. A.I. Artificial Intelligence);**
- „Kako prepoznati distopiju”;

- **Proces Franza Kafke;**
- **Crno zrcalo (eng. Black Mirror).**

Učenicima su pruženi i neki citati kako bi imali o čemu razmišljati.

- „Svaku našu riječ prosuđuju ljudi koje ne vidimo na temelju pravila koja ne znamo.” (*Proces*)
- „Najveći je dar čovječanstva sposobnost da ostvarimo svoje snove.” (*Umjetna inteligencija* (eng. A.I. *Artificial Intelligence*))
- „Naša je civilizacija odabrala mašineriju i medicinu i sreću.” (*Vrli novi svijet*)
- „Ako želite sliku budućnosti, zamislite čizmu koja zauvijek gazi ljudsko lice.” (1984.)

Onda su se učenici osvrnuli na pitanje: „Kako vi zamišljate svoju Budućotopiju?” Od njih se zahtjevalo da na Tricideru napišu svoj odgovor na sljedeće pitanje: „Što postoji ili ne postoji u vašoj Budućotopiji?” Njihovi odgovori nalaze se u dalnjem tekstu.

*U mojoj Budućotopiji
svi će oblici
obrazovanja biti
besplatni za sve,
i to bez iznimaka.
Time će se omogućiti
obrazovanje za
sve, kao i njegovati
kritičko razmišljanje i
razumijevanje logičkih
poveznica između ideja.*
Giorgos, Grčka

*Ljudi će dostojanstveno
živjeti i raditi. Neće
biti siromaštva.
Siromaštvo oduzima
humanost i nadu,
osjećamo se manje
vrijednima od drugih.*
Martyna, Poljska

*Svojoj Budućotopiji
priželjkujem svijet
u kojem se ne rabe
fosilna goriva i
ugljen za proizvodnju
energije. Sanjam svijet
u kojem se energija
dobiva iz prirode te se
rabi na ispravan način
bez stvaranja otpada.*
Tony, Italija

*Našoj su
Budućotopiji svi
jednaki pred zakonom.
Neće biti ratova zbog
religije, siromaštva i
rodne nejednakosti.
Institucije će se
prema svima odnositi
jedнако.*
Côme, Louise G., Estelle i
Justine, Francuska

*U mojoj će se
Budućotopiji svi
osjećati dobro. Neće
biti depresije ili
anksioznosti. Ljudi će
uvijek biti u najboljem
raspoloženju koje
možete zamisliti.
Uvijek će biti dobrog
zdravlja.*
Chiara, Francuska

*U mojoj Budućotopiji
bit će zdrave, ekološke
hrane koju ćemo sami
proizvoditi, i to bez
kemikalija.*
Zosia, Poljska

*Kad bih mogla
promijeniti bilo što
u ovom svijetu,
svakako bih nastojala
promijeniti seksističke
percepcije koje su
stvorene za oba spola,
osobito za žene. Ne
možemo razgovarati o
promjeni i poboljšanju
svijeta kad čak i u 21.
stoljeću postoji spolna
diskriminacija. Oba su
spola ravnopravna,
imaju ista prava i
obvezе te ih se mora
tretirati jednakо.*

Evangelia, Grčka

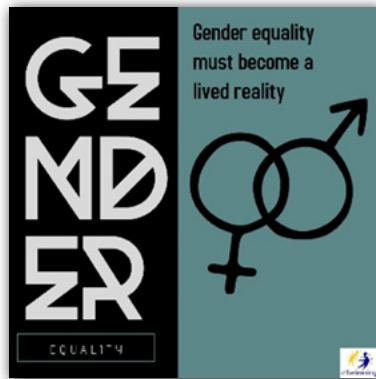
Učenici su bili veoma angažirani na ovom projektu. Héloïse, učenica iz Francuske, rekla je: „Bilo je veoma zanimljivo razgovarati s ljudima iz drugih država, imati priliku razmjenjivati ideje s učenicima iz kultura koje su različite od naše. Imali smo drugačija gledišta i katkad potpuno različite ideje pa je projekt vrvio razmjena. Bilo je to veoma jedinstveno iskustvo!“ Drugi je učenik rekao: „Osjećali smo kao da nema prepreka u našoj komunikaciji iako dolazimo iz različitih država jer smo

mogli komunicirati na engleskom jeziku.“

Poveznica s godišnjom temom

Projekt je za cilj imao razvoj vještina učenika na području aktivnog građanstva, oblikovanje ponašanja kojima se pridonosi ciljevima održivog razvoja Programa za 2030. Ujedinjenih naroda i razvoj učeničkih vještina za 21. stoljeće s pomoću mrežne međunarodne suradnje. Glavna tema, odnosno utopije, bila je način na koji se učenike poticalo da se bave raznim temama koje ih zanimaju na kreativan i konstruktivan način. Nastavnici koji su radili u projektu izjavili su: „Učenici su imali priliku istražiti različite teme u okviru eTwinningova projekta, razmotriti važnost ljepote našeg planeta i shvatiti vrijednost održivosti te važnost zajedništva.“

Nadalje, za Budućotopiju su ustvrdili da je povezana s godišnjom temom jer je potaknula učenike da zamisle idealno društvo u budućnosti. To im je pomoglo da se osvrnu na željene promjene i način na koji bi mogli ostvariti svoje snove o održivoj budućnosti. Grčka partnerica Theodora Gkeniou pojasnila je da su u okviru projekta raspravljali o temi „Naša budućnost: utopija ili distopija? Dvije

riječi grčkog podrijetla pomažu nam opisati novi svijet koji nas okružuje na dva suprotna načina". Rekla je: „Odlučili smo nazvati svoj projekt Budućotopija kako bismo imali odriješene ruke i sami mogli donositi odluke o tome idemo li prema katastrofi ili zelenom, održivom [i] uključivom svijetu.” Claudine je dodala: „Projekt Budućotopija usklađen je s godišnjom temom jer su učenici tražili odgovore na važna pitanja kao što su „Kakvu budućnost želite?”, „Što stvarno određuje vašu budućnost?” [i] „Mogu li obrazovanje, ekologija i novac zajamčiti bolji život?”. Ta otvorena pitanja pomogla su učenicima da sanjaju. Mnogi učenici, međutim, sumnjuju da će imati budućnost kakvu žele.”

U dalnjem tekstu nalaze se neki proizvodi koje su načinili međunarodni

timovi na temelju ciljeva održivog razvoja koje su odabrali. Obuhvaćaju poster, [prezentaciju](#) na Geniallyju i [poster](#) načinjen u Canvi. Dodatne perspektive učenika mogu se naći u izjavama u odjeljku „Projektne aktivnosti i suradnja”.

Projektom se učiteljima i učenicima pružila i prilika da se osvrnu na svoju viziju budućeg obrazovanja i idealnu sliku škole. Učenici su se osvrnuli na način ostvarivanja godišnje teme „Naša budućnost: lijepa, održiva, zajednička” na razini škole. U dalnjem tekstu nalaze se neki odgovori.

Mislim da godišnju temu krasi vesela i optimistična vizija budućnosti, no dopušten je i pesimističan pogled. Bit će lijepo, a ljudi će biti zajedno. Svi, očito, znamo neke male geste kojima se pridonosi očuvanju okoliša poput gašenja svjetla kad ga ne trebamo, recikliranja, hodanja umjesto vožnje i grijanja prostorija samo kad je to potrebno. Neke od njih, poput gašenja svjetla ili grijanja, mogле bi se primijeniti u školama tijekom ljetnih ili sunčanih dana. Možda bi se na krovove mogle postaviti solarne ploče koje bi proizvodile nešto električne energije za školu, a biljke bi mogle unijeti više života u razrede i svima dati više kisika!
Héloïse, France

Kao prvo, mladi ljudi ne bi više smjeli biti netolerantni. Svi smo ravnopravni i svi smo ljudi pa mislim da bismo trebali podupirati i pomagati, a ne osuđivati, kritizirati ili maltretirati jedni druge. Ako je godišnja tema za 2022. naša budućnost i to kako je učiniti lijepom i održivom, a pritom živjeti u miru, onda to možemo ostvariti! No sve što nam treba naša je volja.

Kinga, Francuska

Za mene ova tema pobuduje nadu, podrazumijeva budućnost u kojoj svi možemo živjeti zajedno, društvo u kojemu se nitko neće osjećati odbačeno, građane koji se brinu za svoj planet i svoje susjede. Mislim da se to može postići na razini škole pružanjem mogućnosti učenicima da se upoznaju, zajedno stvaraju projekte, možda čak i izvan srednje škole, baš kao što smo to mi učinili u okviru projekta Budućotopija.

Axelle, Francuska

Istovremeno, odgovori nastavnika otkrivaju nekoliko važnih aspekata koje bi škole trebale uzeti u obzir, kao što su korištenje prostora za učenje, infrastruktura, pristupi usmjereni na učenike, ekologija i suradnja. Talijanska partnerica Patrizia Roma navela je da bi škole trebale biti „mjesta s udobnim prostorima i objektima u kojima se učenici i učitelji mogu osjećati kao da su važni i u kojima svi imaju alate i prilike rasti zajedno razvijanjem stručnih i ljudskih vještina“. Theodora Gkeniou navela je: „Mislim da bi škola iz snova mogla biti digitalna, otporna, ekološka i multidisciplinarna zajednica ljudi u kojoj su svi prihvaćeni.“ Ewa Gajek, partnerica u projektu iz Poljske, rekla je da bi njezina škola iz snova bila „škola za sve koju krasiti kreativnost i tolerancija, u kojoj ima nešto prostora za učenike i nastavnike te koja pruža prilike za stručni razvoj i razvoj u području IT-a, poštujući pritom ljude i prirodu“. Dodatne ideje uključivale su uporabu interaktivnih udžbenika, osiguravanje pristupačnosti osobama s invaliditetom, rodnu osjetljivost te veći broj učitelja i kvalificiranije učitelje.

Stručno mišljenje o projektu

Stručnjak: Profesor Stephen Heppell, član Katedre „Felipe Segovia” za inovacije u učenju pri Sveučilištu „Camilo José Cela” u Madridu i izvršni direktor društva Heppell.net Ltd
Stephen je član Katedre „Felipe Segovia” za inovacije u učenju pri Sveučilištu „Camilo José Cela” u Madridu, profesor emeritus novih okruženja za učenje pri Sveučilištu „Anglia Ruskin” i izvršni direktor društva Heppell.net Ltd. Niz velikih, važnih, globalnih projekata rezultat je 34-godišnje karijere ovog redovnog profesora. Microsoft ga opisuje kao „vodećeg europskog stručnjaka za mrežno obrazovanje”. Ministarstvo obrazovanja Ujedinjenog Kraljevstva naziva ga „najutjecajnijim akademikom posljednjih godina u područjima tehnologije i obrazovanja”.

Zašto je tema ovog projekta relevantna danas?

Kako se velika globalna pandemija približava svojem kraju, jasno je da je obrazovanje na novome terenu, potaknuto sve većom razinom hibridne mrežne nastave i nastave uživo ili promjenama u obiteljskom životnom stilu i dinamici, pri čemu roditelji rade, a djeca uče od kuće. Budući da se ne možemo vratiti na staro, pitanje na koje bismo trebali dati odgovor jest – kako dalje. Ovim se projektom učenici oboružavaju vještinama kritičkog razmišljanja i dovitljivošću koja im je potrebna kako bi imali slobodnu volju u raspravama o svojoj budućnosti, u pogledu ne samo učenja nego i drugih svjetskih pitanja, kao što su klimatske promjene, nezaposlenost, neimaština i sukobi. Ako želimo riješiti sve veći niz svjetskih problema s kojima se suočavamo u ovom tisućljeću, trebat će nam pomoći svakog učenika koji daje sve od sebe kako bi pridonio tom značajnom zadatku. Učenici su se u okviru ovog projekta doista uključili u razmišljanje o tim temama i angažirali na tome. Stoga je on veoma važan.

Prema Vašem mišljenju, koje vrste dobrih praksi i primjera pruža ovaj projekt za podučavanje te teme?

Aktivnosti su bile osmišljene koristeći se veoma važnim i raznolikim resursima: od pjesme Johna Lennona *Imagine*, odnosno zamišljanja savršenog svijeta, zatim uznemirujućeg Huxleyjeva *Vlog novog svijeta* i Kafkina *Procesa*, pa sve do modernih djela poput serije *Crno zrcalo* i filma *Umjetna inteligencija*. Oni tvore niz snažnih provokacija. Učenici su aktivnosti provodili u višenacionalnim timovima, što je rad obogatilo i kulturnim iskustvom. Aktivnosti su bile raznolike, od razmjene ideja o viziji utopije i pisanja pjesama u akrostihu o temama poput prijateljstva, jednakosti, zdravlja i brige do izrade plakata, članaka i videozapisa o područjima koja su smatrali važnima za viziju budućnosti. Na svakome koraku te su aktivnosti davale učenicima slobodnu volju, odnosno glas. To nije bio divlji, nepopustljivi glas, nego glas rođen iz osvrtanja, rasprava, snova i promišljanja. Ovog je puta ključna perspektiva: „Oni koji ne pamte prošlost osuđeni su na to da je ponavljaju.“

Prema Vašem mišljenju, koje su važne sastavnice ovog projekta?

Kao što je tome slučaj kod svakog odličnog učenja, projekt je veoma složen, no nije težak. Važne sastavnice

uključuju, na primjer, širok raspon suradničkih alata, potrebnu ulogu tehnologije (2022. je!) i mali doprinos gamifikacije kako bi se doista podigla razina motivacije. Paletom pedagoških metodologija, uključujući niz pitanja za učenike u kontekstu pjesme, filma ili knjige, nadopunjeno je taj bogati sloj novog učenja. Aktivnosti usmjerene na učenje višeg reda bile su u cijelosti prikladne i izazovne za uzrast uključenih učenika. To je učenicima pružilo otpornost, koja im je, naravno, pomogla tijekom zatvaranja, kada su se nastavnici i učenici prebacili na aktivnosti na daljinu. Učenici su donekle bili upoznati s tim načinom rada jer su nastavnici već pripremili teren na samom početku projekta.

Koje biste resurse ili relevantne materijale preporučili za podučavanje o ovoj temi?

Mislim da su resursi spomenuti u projektu sjajna početna točka. Smatram da je poučna priča o prevelikom oslanjanju na tehnologiju i posljedičnom gubitku čovječnosti veoma dobro prikazana u filmu Kena Loacha *Ja, Daniel Blake*. Drugi odličan resurs koji bi trebalo istražiti na kraju takve aktivnosti jesu nade i snovi ostalih sudionika u projektu. Postoji podudarnost u tim snovima koja će djelovati utješno na sve nastavnike i učenike u ovim burnim vremenima.

3.6. Budi pametan – sudjeluj! (eng. Be Smart – Be Part!)

Uključene države: Njemačka, Španjolska, Nizozemska, Poljska i Portugal

Uzrast učenika: Od 16 do 19 godina

Imena, škole i države uključenih nastavnica: Simone van Belkom-Poppelaars, Koning Willem I College, 's-Hertogenbosch, Nizozemska

nastavnica: Lina Maria Inacio Pereira, Escola Básica e Secundária de Gama Barros, Agrupamento de Escolas D. Maria II, Sintra, Portugal

O projektu

Tijekom projekta učenici iz pet europskih država bavili su se vizijom „pametnih gradova”. Tema je važna jer će u budućnosti sve više ljudi živjeti u gradovima pa su pametni koncepti potrebni kako bi ovaj planet ostao pogodan za život – za nas i za buduće generacije. Konkretnije, učenici su tijekom projekta radili na konceptu pametnih gradova i

selja. „Pametan“ koncept uključuje učinkovite, napredne i društveno uključive aspekte. Trenutačno se nekoliko postignuća pojavljuje diljem svijeta kao što su najsvremenije zgrade, moderni oblici infrastrukture i novi načini komunikacije. Postoji sve više tehničkih i ekonomskih inovacija. Stoga smo na putu k „pametnjem“ životu. Istovremeno, učenici su razvili svijest o ekološkim pitanjima i radili u međunarodnim timovima

kako bi osmislili načine ublažavanja klimatskih promjena u svakodnevnom životu. Uporabom prikladnih alata IKT-a, međunarodnom suradnjom i posezanjem za kombiniranim učenjem, učenici postaju dio „pametnog eTwinningova projekta“. Pregled projekta dostupan je putem [prezentacije na Preziju](#), [prezentacije na Wakeletu](#) i [videozapisa](#) koje su pripremili učenici i nastavnici na kraju projekta.

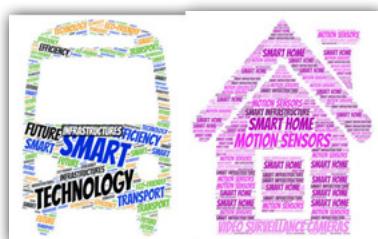
Obrađene teme i integracija u nastavni plan i program

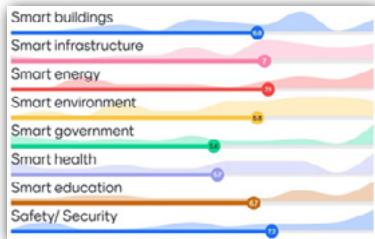
Područje projekta bilo je usmjereni na održivost i pametan koncept, koji obuhvaća razne aspekte. Učenici su odlučivali na koji će se aspekt usredotočiti na temelju svojih interesa. Bili su podijeljeni u međunarodne timove te su obrađivali sljedeće teme: pametne gradove s pametnom energijom, građevine, infrastrukturu, zdravlje, energiju, prirodu i bioraznolikost, globalno zatopljenje i digitalnu pismenost (sigurno korištenje internetom i internetski bonton). Što se tiče nastavnog plana i programa, glavni predmet povezan s projektom bio je engleski jezik; međutim, u okviru nastavnog plana i programa podučavao se niz vještina, kao što su poduzetništvo te međukulturne i

socijalne vještine. Istovremeno su sve teme integrirane u druge predmete srednjih strukovnih škola, uključujući okolišnu tehnologiju i održive prakse, te u šиру filozofiju nekih škola. Simone je navela: „Mi smo UNESCO-ova škola koja aktivno pridonosi ciljevima održivog razvoja jer imamo cijelu radnu grupu odgovornu za to pitanje. Međunarodna suradnja i razvoj međukulturalnih kompetencija veoma su važni za naše učenike i osoblje. Sudjelovanje u eTwinningu može pozitivno pridonijeti tome.“

Projektne aktivnosti i suradnja

Kako je Simone navela: „eTwinning je sjajna platforma za uspostavu međunarodne virtualne suradnje na strukturiran i siguran način. Pomaže učenicima i nastavnicima u interaktivnom radu na međunarodnim projektima.“ Učenici su оформili različite međunarodne timove koji su se usredotočili na različita područja. Svaki je tim imao učitelja odgovornog za koordinaciju i nadgledanje

njihova rada s pomoću Padleta koji je obuhvaćao isplanirane zadatke koje je trebalo izvršiti. Stoga se poticala međunarodna suradnja. Na primjer, učenici su sastavili pravila za e-sigurnost, pružajući informacije drugim učenicima s pomoću:

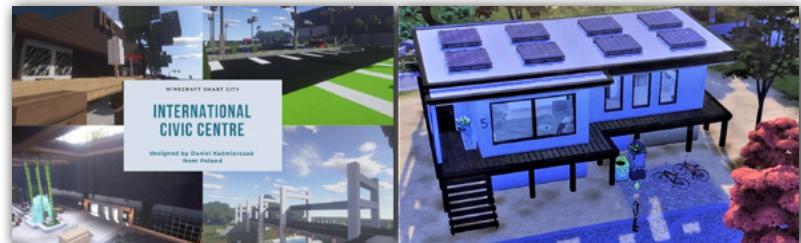
- kratkih videozapisa o legalnoj uporabi interneta i savjetima za e-sigurnost;
- prezentacija o sigurnosti na internetu te opasnosti i prijevari na internetu;
- e-sigurnosti na računalu i kvizova o e-sigurnosti;
- plakata.

Učenike se s pomoću uvodne projektne aktivnosti potaknulo da razmisle o konceptima pametnih gradova i sela navođenjem s njima povezanih pojmovima na Mentimeteru i AnswerGardenu te stvaranjem WordArta. Onda su pročitali članak koji je objavio National Geographic o

gradovima budućnosti i osvrnuli se na njega, utvrdili aspekte koji su im bili zanimljivi i podijelili svoja mišljenja na forumu za raspravu. U tom kontekstu učenici su sudjelovali u vježbanju vokabulara/igramu za učenje vokabulara koristeći se člankom (npr. prepoznavanje dijelova pametne zgrade, osmosmjerka i premetaljka te igra vješala), aktivnostima za razumijevanje slušanog teksta (gradovi budućnosti) i općim kvizom za testiranje njihova znanja.

Onda se od učenika tražilo da navedu aspekte pametnih gradova za koje su najviše zainteresirani s pomoću Mentimetera (vidjeti sliku za rezultate) i obrazlože svoj odabir na forumu za raspravu. Tom se aktivnošću stvorila osnova za stvaranje međunarodnih timova na temelju interesa učenika. Rezultati rada i zadaci koje su odradili međunarodni timovi dokumentirani su s pomoću Padleta (npr. pametna energija, pametne zgrade, pametan okoliš, pametna infrastruktura, pametno zdravlje i pametno učenje).

Od učenika se tražilo i da istraže mogu li pronaći primjere „pametne prirode“ u svojim gradovima. Na primjer, u Nizozemskoj je postavljen QR kod u središtu parka prirode izvan grada koji vodi do informacija o povijesti tog mjesto unazad šest stoljeća. U Barceloni se QR kodovi nalaze u botaničkom vrtu kako bi se posjetiteljima pružile informacije o biljkama, u Portugalu je dostupna aplikacija za ljudi koji posjećuju povijesne znamenitosti, a u Poljskoj imaju sustav za praćenje šumskih požara.

Druga je aktivnost potaknula učenike da potraže i otkriju informacije o pametnim gradovima u svojim državama pretraživanjem nacionalnih projekata. U dalnjem tekstu nalaze se neki primjeri projekata koje su učenici našli:

- [Njemačka;](#)
- [Den Bosch i Amsterdam;](#)
- [Kazimierz Dolny;](#)

- [Lisabon](#), uz [videozapis](#) koji su izradili učenici koji sudjeluju u projektu;
- [Barcelona](#).

Od učenika se tražilo da na osnovi svih tih ideja i znanja zamisle svoje „pametno upravno središte“ razmjenom ideja o objektima i opremi koja bi im trebala. Koristili su se Linoitom kako bi zabilježili svoje ideje, stvorili konceptualnu mapu i [videozapis](#) te izradili 3D prikaz koristeći se SketchUpom i Minecraftom.

Međutim, kako bi ostvarili svoje ideje, učenici su ih trebali financirati. U okviru toga upoznali su se sa skupnim financiranjem s pomoću videozapisa, osvrnuli se na neka pitanja za usmjerenje na forumu i sudjelovali u [kvizu](#) na Kahootu. Učenici su izradili i prezentacije kako bi podijelili svoje skupno financiranje te su donirali prikupljeni novac lokalnoj pučkoj kuhinji u Nizozemskoj

i udruženju za zaštitu životinja u Poljskoj. Lina je rekla: „Bili smo veoma aktivni u ovoj grupi, osobito tijekom pandemije koronavirusa, i održavali smo sastanke. Planirali smo zadatke, koje smo onda podijelili, te smo imali neke veoma aktivne sudionike. Stoga smo sve radili zajedno.“ U pogledu sudjelovanja roditelja, osim suglasnosti koja se od njih tražila, nije bilo potrebe ni želje da ih se uključi jer su učenici stariji i, kako je Lina spomenula, „osjećaju se kao odrasli ljudi“.

Poveznica s godišnjom temom

Nastavnici smatraju da je projekt povezan s eTwinningovom godišnjom temom zato što su učenici učili o pametnim gradovima i konceptima povezanim s tehnologijom, prirodom, održivošću, infrastrukturom i klimatskim promjenama. Naveli su: „Projekt uključuje temu održivosti; bavi se pametnim elementima, npr. pametnim zgradama, energijom, zdravljem, infrastrukturom, učenjem itd., što je prikladno za novi europski Bauhaus, a i za okupljanje ljudi kako bi zajedno radili na novim stvaralačkim djelima, s obzirom na

to da je originalni Bauhaus poticao kreativnost.“

Tijekom projekta učenici su se bavili temama za koje su bili zainteresirani te su surađivali kako bi izradili razna ostvarenja poput kvizova, prezentacija, plakata i članaka u časopisu te su se angažirali u prirodnom okruženju i lokalnoj zajednici. Kao što je tome slučaj sa sastavnicom održivosti godišnje teme, projekt se odnosi i na aspekt zajedništva jer su nastavnici i učenici surađivali s partnerima kako bi osmislili pametno upravno središte. Na temelju svojih iskustva u ovom projektu intervjuirane nastavnice navele su i kako zamišljaju svoju školu iz snova, uz neke opaske u vezi s učenicima. Na primjer, Lina je rekla: „U našoj školi iz snova potiče se dijalog među svima te se zagovara život u skladu s prirodom.“ Jedna od intervjuiranih nastavnica navela je da bi učenici preferirali „račlambu disciplina umjesto učenja predmeta“, dok je druga naglasila da „im mi [nastavnici] moramo postaviti izazove iako su u današnje vrijeme već veoma dobro upoznati s tehnologijom. Ako nemaju te izazove, većinu vremena ne znaju da ti mrežni alati postoje ili kako se i zašto koristiti njima.“

Stručno mišljenje o projektu

Stručnjak: Orestis Trasanidis, Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT), Zajednica za UI, EIT Digital

Orestis je završio diplomske studije ekološkog inženjerstva, i to u područjima održivosti, IKT-a i pametnih gradova. Kao savjetnik za održivost inovacija te voditelj projekata za organizacije i lokalna tijela, razvio je ambiciozne urbane strategije i projekte u EU-u.

Trenutačno koordinira radom Zajednice za UI EIT-a.

Zašto je tema ovog projekta relevantna danas?

U današnje se vrijeme brzom urbanizacijom i prekomjernom potrošnjom pogoršavaju postojeći urbani izazovi. Zbog toga se pojavio koncept pametnih gradova i građana radi hvatanja ukoštač s predviđenim štetnim posljedicama. Stoga je tema projekta uskladena s potrebom

osnaživanja građana i stručnjaka kako bi bili spremni zajedno usvojiti i stvoriti učinkovita i održiva rješenja koristeći se pametnim tehnologijama.

Prema Vašem mišljenju, koje biste resurse ili relevantne materijale preporučili za podučavanje o ovoj temi?

Iskustveni oblik učenja i podučavanja u okviru projekta poprilično je zanimljiva, ali istovremeno i izazovna praksa, kojom se povećava angažman učenika i autentičnost zadatka.

Ključno je stvaranje poveznica između učeničkih okruženja i svakodnevnog života te onoga što uče u školi.

Osim toga, projektom je uvedena iznimno korisna praksa prilagodbe suradničkih aktivnosti. U tom pogledu ne bismo smjeli zaboraviti da pametni gradovi omogućuju rješavanje različitih urbanih izazova s pomoću konstruktivnog suprotstavljanja, uz interakciju više dionika i, naravno, građana, koji bi trebali biti aktivni u tom procesu.

Prema Vašem mišljenju, koje su važne sastavnice ovog projekta?

Jedna od najvažnijih sastavnica projekta činjenica je da su mladi ljudi analizirali probleme poput pametnih gradova koji imaju više dimenzija te se osvrnuli na njih. Iznimno je važno srušiti izolirane sustave znanja

te omogućiti učenicima usvajanje međusektorskog pristupa i primjenu vještina kritičkog razmišljanja. Nadalje, međunarodni timovi na ovom projektu, uz korištene pristupe aktivnog učenja, pridonose promicanju osjećaja pametnog građanstva. Konačno, kombiniranim se učenjem nudi sjajna prilika učenicima da izvuku najbolje iz obaju svjetova. S jedne strane, učenici imaju priliku povećati svoju digitalnu pismenost koristeći se različitim alatima, a s druge ih se strane potiče da uče od svojih gradova i shvate integraciju digitalnih aspekata u fizički svijet.

78

omogućuje da utvrde svoj stručni profil i vide popis tečajeva koji bi im mogli pomoći da steknu vještine potrebne za prikladne poslove.

Obrazovna mapa umjetne inteligencije alat je za eksploratornu analizu koji korisnicima omogućuje da istražuju međupovezanost vrsta tehnologija, uloge umjetne inteligencije i tečajeva s pomoću interaktivne mrežne vizualne baze podataka.

Koje biste resurse ili relevantne materijale preporučili za podučavanje o ovoj temi?

Diljem svijeta gradovi pokazuju kako se s pomoću alata kolektivne inteligencije mogu iskoristiti tehnološka postignuća, a gradovi učiniti doista pametnima. Metoda Crawford Slip i analiza matrice odluke primjeri su jednostavnih, ali učinkovitih vrsta razmjene ideja. Umjetna inteligencija temelj je pametnih tehnologija pa bi sljedeći alati mogli biti korisni za istraživanje novih vještina i stručnih uloga.

Vještine umjetne inteligencije za stručnjake alat je koji se temelji na umjetnoj inteligenciji i koji korisnicima

Zaključak

4

Ovogodišnja eTwinningova tema, odnosno novi europski Bauhaus, obuhvaća mnogo prethodnih eTwinningovih tema: medijsku pismenost i dezinformacije, uključivost, demokratsku participaciju, klimatske promjene i kulturnu baštinu, između ostalog. Kako je povjerenica Mariya Gabriel spomenula u svojem predgovoru, novi europski Bauhaus pozivnica je za sanjanje, maštanje i eksperimentiranje s načinima izgradnje održive i uključive budućnosti koja se temelji na vrijednostima koje povezuju Europu.

Tema je usklađena s prioritetima programa Erasmus+, koji za cilj ima promicanje jednakih mogućnosti i pristupa te uključivosti i raznolikosti u okviru svih svojih aktivnosti. Također je relevantna za izazove koje je istaknula pandemija koronavirusa, kao što je potreba digitalne transformacije Europe. Edukatori i učenici trebali bi razvijati svoje digitalne vještine kako bi mogli iskoristiti sve prilike koje nude digitalne tehnologije.

Studije slučaja pokazuju da eTwinning promiče kombinaciju digitalnih i nedigitalnih praksi poticanjem korištenja raznolikih prostora za učenje i pristupa aktivnog učenja. Učitelji i učenici „nadilaze okvire školskih zgrada“ i razvijaju svoje

kompetencije s pomoći različitih pedagoških metoda kao što su istraživački usmjereno učenje, projektno učenje i obrnuto učenje. Raznolikost okruženja za učenje i pristupa učenju u skladu je s Preporukom Vijeća o kombiniranom učenju, pri čemu je „kombinirano učenje“ pojam koji se odnosi na obrazovanje koje obuhvaća više od jednog pristupa procesu učenja, kombinirajući učenje u školi s učenjem u ostalim okruženjima, kao što su poduzeća, centri za osposobljavanje, učenje na daljinu, izvanučioničko učenje ili učenje na kulturnim lokalitetima, te raznim digitalnim i nedigitalnim alatima za učenje. Kako su eTwinneri naveli tijekom intervjua, kombinirano učenje nudi ono što je učenicima potrebno za fleksibilno, raznoliko i uključivo učenje. Projekti uključeni u ovoj knjizi o eTwinningu dobri su primjeri načina na koji se uspješno mogu kombinirati okruženja poput školskog, digitalnog, izvanučioničkog i onog u zajednici.

Programom Erasmus+ potiče se razvoj društvenih i međukulturnih kompetencija, kritičkog razmišljanja i medijske pismenosti. To je vidljivo u studijama slučajeva predstavljenima u ovoj publikaciji jer su se učenici različitih uzrasta bavili raznolikim rasponom tema, djelovali u svojim

zajednicama i učinkovito surađivali s učenicima iz drugih država.

Predškolski učenici gradili su staništa za pčele u svojim školskim vrtovima i obojili zidove škole kako bi izgledali lijepo. Osnovnoškolski učenici organizirali su prosvjede sjedenjem i parade kako bi podigli svijest o problemima našeg planeta i doprli do svojih lokalnih zajednica, a srednjoškolski su učenici učili o skupnom financiranju, prikupljali novac i donirali ga organizacijama u zajednici.

Novim europskim Bauhausom prepoznaje se i potreba za ponovnim povezivanjem s prirodom, koja se odražava u eTwinningovim projektima Misija #Istraživači prirode i Europska umjetnost 2.0. U okviru prvog projekta učitelji su organizirali nastavu na školskom igralištu, dok su u okviru drugog učenici istraživali virtualne muzejske izložbe. Učenici su u okviru eTwinninga pokazali zanimanje za teme poput pametnih gradova i održivosti. One su povezane s konceptima kao što su „gradovi u kojima je sve dostupno unutar 15 minuta”, koji građanima omogućuju pristup ključnim uslugama i sadržajima na pješačkoj udaljenosti,

kako je opisano u inicijativi novog europskog Bauhausa.

Ova knjiga pokazuje da postoje škole, učitelji i projekti koji pripremaju teren kako bi mlađi ljudi mogli izgraditi lijepu, održivu i uključivu budućnost. Učenici sanjaju o ekološkim školama u bojama duge, krovu u obliku klobuka i najnovijim tehnologijama. Zamislili su i školu koja prihvata ljudе iz različitih kultura, u kojoj su svi sretni te u kojoj učenici dobivaju prostor za raspravljanje o tekućim pitanjima, međusobno upoznavanje i pokretanje surađničkih projekata. Kad su ih pitali o školi iz snova, većina učenika uključenih u ovih šest projekata spomenula je načela i vrijednosti koje uključuju one povezane s novim europskim Bauhausom, no koje nisu isključivo povezane s tom inicijativom. Potrebno je istražiti kako bismo ih mogli pretočiti u smjernice za modernizaciju fizičkih prostora. Novi europski Bauhaus pruža nam prilike za preuređenje tih prostora i sanjanje o budućnosti, dok eTwinning nudi prostor u kojem se učenici i učitelji mogu angažirati, stvarati i djelovati kako bi ostvarili svoje snove.

Bibliografija

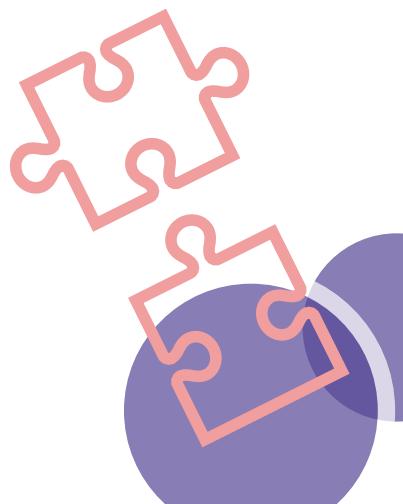
Europska komisija (2022.), Prijedlog Preporuke Vijeća o učenju za okolišnu održivost, COM(2022) 11 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1647944342099&uri=CELEX%3A52022DC0011>).

Europska komisija (n.d.), „Europski zeleni plan: težnja da Europa bude prvi klimatski neutralan kontinent“ (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hr).

Europska komisija (n.d.), „Prioriteti programa Erasmus+“ (<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/hr/programme-guide/part-a/priorities-of-the-erasmus-programme>).

Vijeće Europske unije (2021.), Preporuka Vijeća od 29. studenoga 2021. o pristupima kombiniranog učenja za visokokvalitetno i uključivo osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, SL C 504, 14.12.2021., str. 21.

(https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX-%3A32021H1214%2801%29&lang1=HR&from=EN&lang3=choose&lang2=choose&_csrf=be0ca104-d93b-4a69-9328-fb3ddce57c2e).

U dalnjem tekstu nalazi se popis partnera razvrstanih prema eTwinningovu projektu.

Misija #Istraživači prirode (eng. Mission #Explorers of Nature)

Claudia Murelli (osnivačica), Istituto Comprensivo Statale (ICS) „Dante Alighieri”, Opera, Milano, Italija

Kristīna Bernāne (osnivačica), Priekuļu pirmsskolas izglītības iestāde „Mežmaliņa”, općina Cēsis, Latvija

Anna Monopoli, ICS „Dante Alighieri”, Opera, Milano, Italija

Antonella Milana, ICS „Leonardo Da Vinci”, Ispica, Ragusa, Italija

Antonina Calvo, ICS „Leonardo Da Vinci”, Ispica, Ragusa, Italija

Katerina Chatjouli, 14 Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Βούλου, Volos, Grčka

Liene Pastuhova, Priekuļu pirmsskolas izglītības iestāde „Mežmaliņa”, općina Cēsis, Latvija

Loredana Branca, ICS „Leonardo Da Vinci”, Ispica, Ragusa, Italija

Lucia Maria Barbara, ICS „Dante Alighieri”, Opera, Milano, Italija

Malvina Grammeni, 14 Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Βόλου, Volos, Grčka

Manuela Rastelli, ICS 8 di Pescara 8, Pescara, Pescara, Italija

Manuela Sarta, ICS „Leonardo Da Vinci”, Ispica, Ragusa, Italija

Natalina Caldini, ICS „Leonardo Da Vinci”, Ispica, Ragusa, Italija

RosaMaria Monaca, ICS „Leonardo Da Vinci”, Ispica, Ragusa, Italija

Silvia Gisonda, ICS „Dante Alighieri”, Opera, Milano, Italija

Steinunn Sigurgeirs dottir, Leikskólinn Álfaheiði, Kópavogur, Island

Valeria Giacomelli, ICS „Dante Alighieri”, Opera, Milano, Italija

Vasiliki Ziagka, 10 Δημοτικό Σχολείο Σκιάθου, Skiathos, Grčka

Zemlja ne bi trebala biti tava! (eng. Earth should not be a frying pan! (ESBF))

Angeliki Kougiourouki (osnivačica), Prva eksperimentalna osnovna škola, Alexandroupoli, Grčka

Marina Screpanti (osnivačica), Istituto Comprensivo 3 Chieti, Chieti, Chieti, Italija

Daniele Aceto, Istituto Comprensivo 3 Chieti, Chieti, Chieti, Italija

Raffaella D'Amicodatri, Istituto Comprensivo 3 Chieti, Chieti, Chieti, Italija

Škola magije nadahnjuje iskustva učenja (eng. The School of Magic Inspiring Learning Experiences (SMILE))

Liliana Nederita (osnivačica), Liceul de Limbi Moderne si Management, Chișinău, Moldavija
Sandra Steinbock (osnivačica), Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium Braunau am Inn, Braunau Am Inn, Austrija
Antonio Bonachera, Colegio Divino Maestro, Granada, Španjolska
Carol Flynn, Midleton Christian Brothers School, Midleton, Irska
Daniela Scarlii, Liceul de Arta „Stefan Luchian”, Botoșani, Rumunjska
Fatma Barlas, Emine Emir Şahbaz Bilim ve Sanat Merkezi, Odunpazari, Turska
Manuel Cadete, Agrupamento de Escolas Domingos Sequeira, Leiria, Leiria, Portugal
Maria Luca, Liceul de Limbi Moderne si Management, Chișinău, Moldavija
Melanie Dattendorfer, Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium Braunau am Inn, Braunau Am Inn, Austrija
Miroslava Borovcová, Gymnázium Vysoké Mýto, Vysoké Mýto, Češka
Monika Khan, Zespół Szkół w Wysokiej Głogowskiej, Wysoka Głogowska, Poljska

85

Europska umjetnost 2.0 (eng. European Art 2.0)

Andrea Ullrich (osnivačica), Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Njemačka
Andreas Galanos (osnivač), Gymnasio Adendrou (prije Zo Gymnasio Chalkidonas), Xalkidona Thessaloniki, Grčka
Andreas Roßt, Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Njemačka
Annette Bock, Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Njemačka
Arjana Blažić, IX. gimnazija Zagreb, Zagreb, Hrvatska
Edyta Bieniek, Szkoła Podstawowa im. Josepha von Eichendorffa w Krośnicy, Krośnica, Poljska
Nadine Schmidt, Gymnasium Georgianum, Hildburghausen, Njemačka

Budućotopija (eng. Futurtopia)

Claudine Coatanéa (osnivačica), Lycée Michelet, Vanves, Francuska
Patrizia Roma (osnivačica), Istituto Tecnico Tecnologico Statale „Alessandro Volta“, Perugia, Perugia, Italija
Ewa Gajek, Dolnośląski Zespół Szkół w Karpaczu, Karpacz, Poljska
Jurgita Steinbusch, RSG 't Rijks Bergen op Zoom, Bergen op Zoom, Nizozemska
Lucyna Nocoń-Kobiór, Zespół Szkół nr 1 w Pszczynie, Pszczyna, Poljska

Theodora Gkeniou, Γενικό Λύκειο Πεντάπολης Σερρών, Serres, Grčka

Budi pametan – sudjeluj! (eng. Be Smart – Be Part!)

Simone van Belkom-Poppelaars (osnivačica), Koning Willem 1 College, Den Bosch, Nizozemska

Ulrike Kahl (osnivačica), Freiherr-vom-Stein-Berufskolleg, Minden, Njemačka

Aida Lopez, IES La Guineueta, Barcelona, Španjolska

Amanda van Dijk, Carolus Clusius College, Zwolle, Nizozemska

Lina Maria Pereira, Agrupamento de Escolas D. Maria II, Sintra, Cacém, Portugal

Marion van Kempen, Koning Willem 1 College, Den Bosch, Nizozemska

Marlene Serras, Agrupamento de Escolas D. Maria II, Sintra, Cacém, Portugal

Marzena Miazek-Banach, IV Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II w Łukowie, Łuków, Polska

Mercè Rodriguez, Freiherr-vom-Stein-Berufskolleg, Minden, Njemačka

Sandra Lobo, Agrupamento de Escolas D. Maria II, Sintra, Cacém, Portugal

Verena Weiβ, Freiherr-vom-Stein-Berufskolleg, Minden, Njemačka

KONTAKT S EU-OM

Osobno

U cijeloj Europskoj uniji postoje stotine centara *Europe Direct*. Adresu najbližeg centra možete pronaći na internetu (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_hr).

Telefonom ili pismenim putem

Europe Direct služba je koja odgovara na vaša pitanja o Europskoj uniji. Možete im se obratiti:

- na besplatni telefonski broj: 00 800 6 7 8 9 10 11 (neki operateri naplaćuju te pozive),
- na broj: +32 22999696 ili
- putem obrasca: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_hr

TRAŽENJE INFORMACIJA O EU-U

Na internetu

Informacije o Europskoj uniji na svim službenim jezicima EU-a dostupne su na internetskim stranicama Europa (european-union.europa.eu).

Publikacije EU-a

Publikacije EU-a možete pregledati ili naručiti preko internetske stranice op.europa.eu/hr/publications.

Za više primjera besplatnih publikacija obratite se svojoj lokalnoj službi *Europe Direct* ili dokumentacijskom centru (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_hr).

Zakonodavstvo EU-a i povezani dokumenti

Za pristup pravnim informacijama iz EU-a, uključujući cjelokupno zakonodavstvo EU-a od 1951. na svim službenim jezičnim verzijama, posjetite internetske stranice EUR-Lexa (eur-lex.europa.eu).

Otvoreni podaci EU-a

Portal data.europa.eu omogućuje pristup otvorenim podatkovnim zbirkama iz institucija, tijela i agencija EU-a. Zbirke se mogu besplatno preuzimati i ponovo uporabiti u komercijalne i nekomercijalne svrhe. Putem portala moguće je i pristup mnoštvu podatkovnih zbirk iz europskih država.

Obratite nam se

Dodatne informacije o eTwinningu potražite na našoj internetskoj stranici:

<https://www.etwinning.net/hr/pub/index.htm>

Pitanja o eTwinningu pošaljite nam e-poštom na adresu:

eacea-eplus-etwinning@ec.europa.eu

Europska platforma za školsko obrazovanje (eng. European School Education Platform, u daljem tekstu: Platforma), koja je pokrenuta 2022., okupljalište je cjelokupnog školskog osoblja (od ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja do osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, uključujući početno strukovno obrazovanje i osposobljavanje), istraživača, donositelja politika i ostalih dionika u području školskog obrazovanja.

Riječ je o jedinstvenoj platformi koja objedinjava prijašnje platforme i usluge eTwinninga, School Education Gatewaya i Teacher Academyja. Od 2022. godine eTwinningova zajednica hostira se na ograničenom dijelu unutar Platforme. Taj je dio dostupan samo školskom osoblju koje su potvrdile nacionalne organizacije za potporu. eTwinning je od svojeg pokretanja 2005. narastao od lokalne inicijative u aktivnu školsku zajednicu koja uključuje više od 1 053 000 školskih zaposlenika koji rade u više od 233 000 škola u više od 40 država. eTwinning pruža sigurnu digitalnu platformu na kojoj učitelji mogu sudjelovati u raznim aktivnostima, od oblikovanja i provedbe europskih suradničkih projekata do umrežavanja, te od sudjelovanja u virtualnim skupinama do stručnog usavršavanja i uzajamnog učenja. S pomoću svoje platforme, koja je dostupna na više od 30 jezika, eTwinning učiteljima pruža niz resursa i prilika za učenje. Ti su resursi usmjereni na teme poput koristi sudjelovanja u eTwinningu, vještina 21. stoljeća, upotrebe IKT-a u obrazovanju i projektnih kompleta za inspiraciju i vodstvo. Registrirani učitelji imaju pristup ograničenom dijelu platforme koji se zove Dio za eTwinning.

Platforma i eTwinningova zajednica financiraju se iz europskog programa Erasmus+ za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Riječ je o inicijativama Glavne uprave za obrazovanje, mlade, sport i kulturu Europske komisije. Platformom upravljaju European Schoolnet (koji pruža koordinaciju, sadržaj i usluge) i Tremend Software Consulting SRL (koji pruža tehničku infrastrukturu) na temelju ugovora o uslugama s Europskom izvršnom agencijom za obrazovanje i kulturu (EACEA). eTwinningova zajednica postoji i zahvaljujući potpori nacionalnih organizacija za potporu koje se financiraju iz programa Erasmus+ na temelju sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenih s Europskom izvršnom agencijom za obrazovanje i kulturu te podupirućih partnera.

